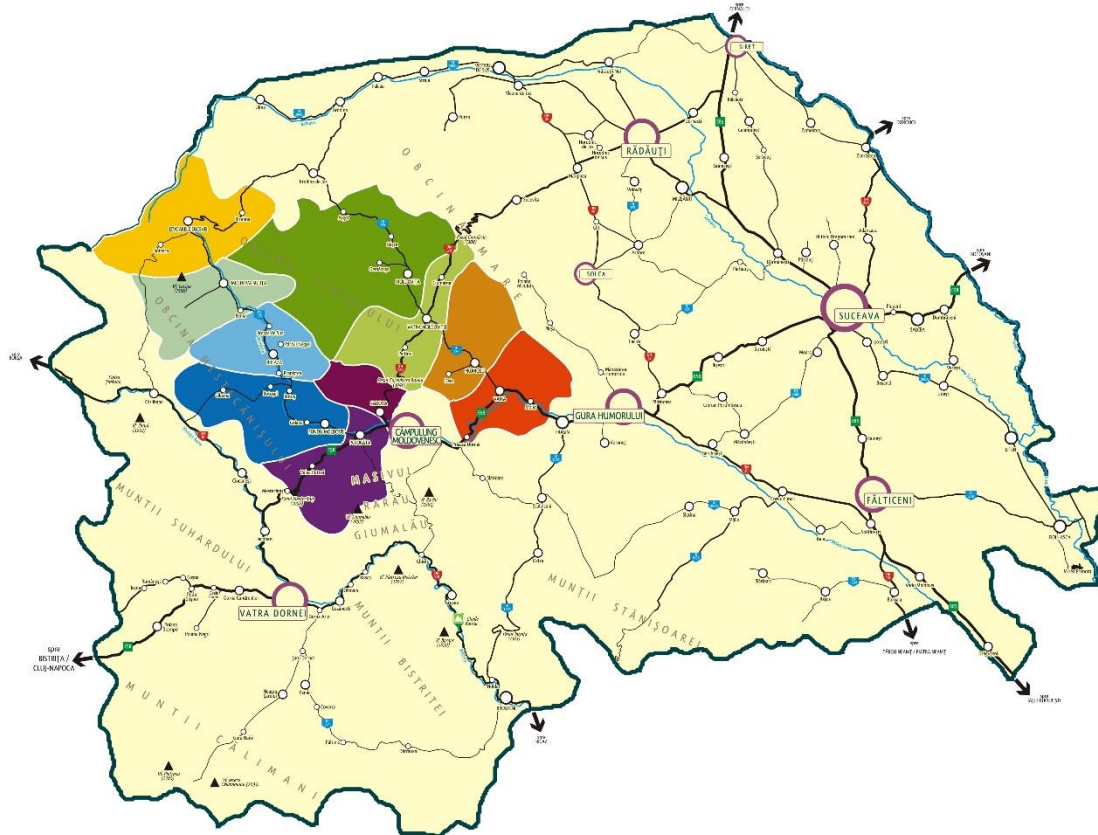

STRATEGIE DE DEZVOLTARE LOCALĂ ASOCIAȚIA GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ ”BUCOVINA DE MUNTE” 2014-2020

OPIS
STRATEGIE DE DEZVOLTARE LOCALĂ
ASOCIAȚIA GRUP DE ACȚIUNE LOCALĂ ”BUCOVINA DE MUNTE”

Nr. crt.	Denumire
1.	INTRODUCERE
2.	CAP. I Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic
3.	CAP. II Componenta parteneriatului
4.	CAP. III Analiza SWOT
5.	CAP. IV Obiective, priorități și domenii de intervenție
6.	CAP. V Prezentarea măsurilor
	Măsura M1/3A
	Măsura M2/3A
	Măsura M3/3A
	Măsura M4/6A
	Măsura M5/6A
	Măsura M6/6B
	Măsura M7/6B
	Măsura M8/6B
7.	CAP. VI Descrierea complementarității și/sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante
8.	CAP. VII Descrierea planului de acțiune
9.	CAP. VIII Descrierea procesului de implicare a comunităților locale în elaborarea strategiei
10.	CAP. IX Organizarea viitorului GAL-Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei
11.	CAP. X Planul de finanțare al strategiei
12.	CAP. XI Procedura de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL
13.	CAP. XII Descrierea mecanismelor de evitare a posibilelor conflicte de interese conform legislației naționale

CAPITOLUL I. Prezentarea teritoriului și a populației acoperite - analiza diagnostic

Teritoriul Grupului de Acțiune Locală „Bucovina de Munte” este situat în Regiunea de Dezvoltare Nord - Est, respectiv în județului Suceava. Are o suprafață de 1.359,17 km², reprezentând 15,89% din suprafața totală a județului Suceava și 3,69% din cea a Regiunii de Dezvoltare Nord - Est.

Teritoriul micro-regiunii ”Bucovina de Munte” este continuu și omogen constituit din 10 comune situate în zona nord-centrală a județului Suceava. Având în vedere, pe de o parte localizarea micro-regiunii în cadrul județului și pe de altă parte dorința de păstrare a caracterului omogen din punct de vedere geografic a fost practic imposibil înglobarea unei comune din județe vecine. Cu privire la acest aspect, realitatea de facto este:

- Teritoriul micro-regiunii se află la granița cu Ucraina în partea de nord;
- Micro-regiunea se învecinează cu alte comune din cadrul aceluiași județ, respectiv Suceava, atât în partea de est, cât și de sud și vest.

Principale caracteristici ale micro-regiunii „Bucovina de Munte”:

Teritoriu:

- Omogen, constituit din 10 unități administrative din mediului rural unitare atât din punct de vedere geografic cât și economic și social;
- Cadrul natural nepoluat al micro-regiunii este unul dintre cele mai frumoase din județ;
- Relieful micro-regiunii „Bucovina de Munte” face parte din categoria munților joși;
- Vegetația, alături de relief, contribuie la conturarea personalității micro-regiunii „Bucovina de Munte”;
- Pădurile și pajiștile ocupă 95,51% din teritoriu, procent prin care micro-regiunea „Bucovina de Munte” se înscrie între zonele cu cele mai întinse domenii forestiere ale țării;
- Micro-regiunea se bucură de numeroase rezervații și monumente ale naturii;
- Infrastructura de baza din micro-regiune este slab dezvoltată, rețelele de alimentare cu apă acoperă un procent de sub 10% iar rețeaua de canalizare cu colectare în sistem centralizat lipsește, apele uzate fiind colectate în fose septice individuale. Microregiunea dispune de 11 unități de învățământ cu personalitate juridică și 39 de structuri educaționale arondate acestora. În domeniul sănătății, în microregiune funcționează 17 cabinete medicale de familie, 13 cabinete stomatologice și 8 farmacii și puncte farmaceutice¹.
- Lungimea totală a drumurilor comunelor care fac parte din micro-regiunea Bucovina de Munte este de 764,33 km, din care: naționale 6,54% toate fiind modernizate, județene și comunale 93,46% care sunt împărțite astfel: modernizate 18,47%, cu îmbrăcămînți ușoare rutiere 7,31%, pietruite 45,42%, de pământ 28,81%.
- Întreg teritoriul micro-regiunii „Bucovina de Munte” se încadrează în Zona Montană Defavorizată;
- Întreg teritoriul face din lista unităților administrative teritoriale eligibile în cadrul Măsurii 13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice în conformitate cu PNDR 2014-2020;

---

¹ <http://statistici.insse.ro/shop/>

- Micro-regiunea "Bucovina de Munte" se bucură de numeroase monumente istorice datate începând cu secolul al XV-lea, din care Mănăstirea Moldovița este înscrisă în patrimoniul mondial UNESCO iar un număr de 21 de obiective se regăsesc în lista monumentelor istorice a Ministerului Culturii². Pe lângă acestea în micro-regiune se află și alte importante obiective de patrimoniu încă neînregistrate.

Populație:

- Trend demografic general descendent;
- **Prezentul demografic al micro-regiunii se situează la nivelul de 31.942 locuitori³ din care un procent de 50,83% este reprezentat de bărbați și 49,17% reprezentat de femei, 45,12% cu vârsta cuprinsă între 0 și 34 ani, 38,46% cu vârsta cuprinsă între 35 și 64 ani, iar 16,42% cu vârsta peste 65 ani;**
  - La nivelul anului 2011 micro-regiunea deținea 5,03 % din populația județului Suceava și aproximativ 1% din cea a regiunii de Dezvoltare Nord - Est;
  - Populația micro-regiunii „Bucovina de Munte”, în anul 2011, reprezintă cca. 9% din populația rurală a județului Suceava din aceeași perioadă;
  - **La nivelul comunelor componente ale micro-regiunii, densitatea medie este scăzută, aceasta fiind de 23,50 loc./km².**
    - În teritoriul Bucovina de munte trăiesc alături de comunitățile de români și minoritatea ucraineană, rromă și germană. Dintre aceștia cea mai reprezentativă este minoritatea ucraineană cu un procent de 4,54% din populația teritoriului. Minoritatea rromă reprezintă 0,46 % din total populație, iar minoritatea germană un procent de 0,12%.

Economie:

- **Micro-regiunea a fost afectată de restructura industrială intervenită după 1990, având în vedere că în această parte existau numeroase șantiere de exploatarea a minereurilor;**
  - În prezent, activitățile care contribuie la dezvoltarea economico-socială a micro-regiunii „Bucovina de Munte” sunt indisolubil legate de exploatarea pădurilor, dezvoltarea turismului și revigorarea agriculturii, în care, sectorul creșterii animalelor, ocupa un loc prioritar; Potrivit eurostat⁴, regiunea de dezvoltare Nord-Est din Romania are PIB-ul pe cap de locuitor ca putere de cumparare un procent de 34% din media europeană.
    - Din punct de vedere agricol, Micro-regiunea dispune de o poziție deosebit de favorabilă pentru creșterea animalelor, în special al bovinelor și ovinelor. Suprafața totală agricolă la nivelul micro-regiunii este de 41887 ha, iar pășunile și fânețele ocupă o suprafață de 37912 ha;
    - **Industria prelucrătoare în cadrul micro-regiunii ocupă un procent important față de situația de la nivelul județului Suceava, individualizându-se industria alimentară - centre de colectarea a laptelui și a cărnii;**
      - **Zona dispune de importante resurse forestiere nelemnoase, precum fructe de pădure și ciuperci;**
      - **Sectorul serviciilor este bine dezvoltat, atât din punct de vedere a numărului de angajați care lucrează în acest domeniu cât și din punct de vedere a numărului IMM-uri ce activează în**

² <http://patrimoniu.gov.ro/images/lmi-2015/LMI-SV.pdf>

³ <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2>

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat>

sectorul terțiar. Numărul mediu de angajați la nivelul anului 2015 era de 2153 persoane. Raportat la populația totală a regiunii aceștia reprezintă un procent de 6,74%. Numărul total al șomerilor înregistrați este de 766 persoane.

Turismul rural și agroturismul oferă posibilitatea cunoașterii directe atât a tradițiilor locale, cât și a ospitalității și bucătăriei autentice din fiecare zonă, creând astfel premisele dezvoltării economice. La nivelul anului 2015 erau înregistrate un număr de 44 structuri de cazare turistică cu o capacitate totală de 823 locuri. Raportat la numărul de sosiri și numărul total al înnopțărilor reiese faptul că fiecare turist a petrecut în zonă cca. 2 - 3 zile. Pe teritoriul Bucovina de Munte sunt înregistrate 4 trasee turistice montane omologate în lista traseelor turistice montane omologate⁵ a Autorității Naționale pentru Turism, iar alte trasee sunt în curs de omologare. De asemenea, în teritoriu există Centrul de agrement Lidana în comuna Vama, un parc de agrement în comuna Sadova și patru pârtii de schi omologate în comuna Pojorâta. Pe teritoriul celor 10 comune funcționează 2 centre de informare turistică, unul în comuna Pojorâta și unul în comuna Vatra Moldoviței.

În comuna Fundu Moldovei se regăsesc doi operatori economici care dețin un număr de 11 produse tradiționale românești omologate de MADR, respectiv 7 produse acreditate din categoria carne și produse din carne și 4 produse acreditate din categoria lapte și produse din lapte, iar în microregiune se mai află în curs de acreditare și alte produse tradiționale.

Din punct de vedere social în microregiunea Bucovina de Munte se regăsește un centru de plasament de tip familial Visătorii pentru copii în comuna Fundu Moldovei cu scopul recuperării experiențelor acumulate, a unor forme de retard școlar și dezvoltare fizică și psihică, precum și consiliere psihologică. Capacitatea acestuia este de 32 locuri. Pentru îngrijirea bătrânilor se regăsește un centru rezidențial Geana în comuna Vama cu o capacitate de 36 locuri și un centru de zi în comuna Izvoarele Sucevei. În comuna Pojorâta funcționează Centrul de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică care asigură persoanelor tinere și vârstnice cu handicap găzduire, îngrijire, recuperare, socializare/resocializare, reorientare profesională și reinserție socio familială pe o perioadă nedeterminată, în funcție de nevoile individuale ale beneficiarilor. Capacitatea acestuia este de 72 asistați. Toate aceste centre de îngrijire atât pentru copii cât și pentru persoane vârstnice nu acoperă nevoile din întreg teritoriu.

Categoriile de beneficiari din domeniul asistenței sociale la nivelul întregului teritoriu este: persoane cu handicap I, II și III - 657 persoane, copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate - 212; copii instituționalizați (plasament familial, încredințați asistenților maternali) - 77, persoane care beneficiază de venit minim garantat - 324, familii care beneficiază de alocație pentru susținerea familiei (biparental, monoparental) - 718.

Teritoriul acoperit de parteneriatul Bucovina de Munte cuprinde zone sărace⁶ pentru care indicele de dezvoltare umană locală (IDUL) are valori mai mici sau egale cu 55 după cum urmează: **Comuna Breaza - IDUL 46,28, Comuna Izvoarele Sucevei - IDUL 50,70, Comuna Moldova Sulița - IDUL 53,56.**

De asemenea în teritoriul Bucovina de Munte se regăsesc zone Natura 2000 cum ar fi:

NATURA 2000 - Situri de importanță comunitară (SCI)⁷

⁵ <http://turism.gov.ro/informatii-publice/Traseemontane>

⁶Lista UAT-urilor cu valorile IDUL corespunzătoare, www.madr.ro

⁷ Lista ariilor naturale protejate Natura 2000, www.madr.ro

Județ	Comuna	Cod siruta	Nume Sit	Cod Sit	Suprafața km ²
Suceava	Moldova Sulița	149502	Găina - Lucina	ROSCI0086	8,42
Suceava	Breaza	147205	Moldova Superioară	ROSCI0321	1,13
Suceava	Fundu Moldovei	148765	Moldova Superioară	ROSCI0321	1,97
Suceava	Pojorîta	149931	Moldova Superioară	ROSCI0321	0,57
Suceava	Sadova	150178	Moldova Superioară	ROSCI0321	0,31
Suceava	Breaza	147205	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	12,92
Suceava	Frumosu	148729	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	15,89
Suceava	Izvoarele Sucevei	149183	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	0,01
Suceava	Moldova Sulița	149502	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	12,60
Suceava	Moldovița	149539	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	208,15
Suceava	Sadova	150178	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	0,09
Suceava	Vama	150935	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	10,86
Suceava	Vatra Moldoviței	150980	Obcinele Bucovinei	ROSCI0328	47,08
Suceava	Pojorîta	149931	Rarău - Giumalău	ROSCI0212	3,51

NATURA 2000 - Arii de protecție specială avifaunistică (SPA)⁸

Județ	Comuna	Cod siruta	Nume Sit	Cod Sit	Suprafața km ²
Suceava	Frumosu	148729	Obcina Feredeului	ROSPA0089	21,19
Suceava	Fundu Moldovei	148765	Obcina Feredeului	ROSPA0089	5,02

⁸ Lista ariilor naturale protejate Natura 2000, www.madr.ro

Suceava	Izvoarele Sucevei	149183	Obcina Feredeului	ROSPA0089	82,88
Suceava	Moldova Sulița	149502	Obcina Feredeului	ROSPA0089	55,09
Suceava	Moldovița	149539	Obcina Feredeului	ROSPA0089	151,46
Suceava	Pojorîta	149931	Obcina Feredeului	ROSPA0089	2,74
Suceava	Sadova	150178	Obcina Feredeului	ROSPA0089	52,34
Suceava	Vama	150935	Obcina Feredeului	ROSPA0089	11,61
Suceava	Vatra Moldoviței	150980	Obcina Feredeului	ROSPA0089	49,78

Toate cele zece comune care fac parte din teritoriul Bucovina de Munte cum ar fi: **Breaza, Frumosu, Fundu Moldovei, Izvoarele Sucevei, Moldova Sulița, Moldovița, Pojorîta, Sadova, Vama și Vatra Moldoviței**, se regăsesc în lista zonelor cu valoare naturală ridicată (HNV)⁹.

Tabel reprezentativ cu structura populației după ETNIE

COMUNA	POPULAȚIA STABILĂ	Români	Romi	Ucraineni	Germani
Breaza	1512	1495	-	4	-
Frumosu	3220	3179	-	-	-
Fundu Moldovei	3594	3536	-	-	3
Izvoarele Sucevei	2063	892	-	1137	-
Moldova Sulița	1865	1739	22	69	-
Moldovița	4970	4807	-	57	12
Pojorîta	2908	2831	24	-	3
Sadova	2285	2242	18	-	-
Vama	5426	5194	84	-	13
Vatra Moldoviței	4099	3852	-	184	8
Total	31942	29767	148	1451	39
Procent/Populația TOTALĂ (%)			0,46	4,54	0,12

Sursa:

http://www.madr.ro/informari-dezvoltare-rurala/informari/actualitate-pndr/20142020/download/1998_502a4b6db66199ba2ec3a545b99879c1.html

⁹ Lista zonelor cu valoare naturală ridicată HNV, www.madr.ro

CAPITOLUL II. Componenta parteneriatului

Leader este una dintre cele patru inițiative finanțate de fondurile structurale UE și are drept scop ajutarea agenților din mediul rural să ia în considerare potențialul pe termen lung al regiunii lor.

Încurajând implementarea unor strategii integrate, de o calitate ridicată și originale pentru o dezvoltare susținută, aceasta se concentrează pe parteneriat și rețele de schimburi de experiență.

Având în vedere dezideratul realizării unei strategii de dezvoltare coerente, ia ființă în anul 2010, Grupul de Acțiune Locală „Bucovina de Munte” din județul Suceava, care în perioada 2012-2015 a implementat cu succes Planul de Dezvoltare Locală autorizat de către M.A.D.R. și continuă dezvoltarea locală pentru reducerea dezechilibrelor economice și sociale printr-o componentă nouă identificată în micro-regiunea ”Bucovina de Munte”.

Structura parteneriatului din punct de vedere a teritoriului este aceeași cu cea din perioada precedentă. Astfel, parteneriatul este constituit din:

- **Parteneri publici:**

- 10 comune din județul Suceava, respectiv: Breaza, Frumosu, Fundu Moldovei, Izvoarele Sucevei, Moldova Sulița, Moldovița, Pojorâta, Sadova, Vama și Vatra Moldoviței;
- Ocolul Silvic Pojorâta;
- Consiliul Județean Suceava.

- **Parteneri din sectorul privat:**

- 49 societăți comerciale și cooperative agricole;

- **Parteneri ai societății civile și O.N.G.-uri:**

- 12 asociații și fundații.

Principalele caracteristici ale parteneriatului:

- 16,44 % din parteneri sunt din mediul public;
- 67,12 % din parteneri sunt din mediul privat;
- 16,44 % din parteneri sunt ONG-uri și societatea civilă;

Parteneriatul astfel contituit contribuie la o dezvoltare unitară și durabilă a micro-regiunii ”Bucovina de Munte” în mai multe sectoare prin implicarea acestora, ținând cont de faptul că noua structură acoperă cele mai importante domenii relevante de interes din cadrul teritoriului.

Implicarea în dezvoltarea teritoriului a partenerilor din cadrul fiecărui sector precum și a formelor asociative din cadrul parteneriatului, care au obiectul de activitate în concordanță cu specificul teritoriului se prezintă astfel:

- **Grupurile de producători:** ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE „ALUNU-MĂGURELE”, ASOCIAȚIA CRESCĂTORILOR DE ANIMALE „ALPINA” FUNDU MOLDOVEI, care reprezintă interesele crescătorilor de animale;

- **Reprezenți ai sectorului forestier:** OCOLUL SILVIC POJORÂTA, scopul acestora este de a întreprinde activități de protecția mediului înconjurător și silvicultură;

- **Reprezenți ai sectorului economic:** cele 49 de societăți comerciale relevante din principalele domenii economice ale teritoriului, din care: 10 societăți comerciale au ca obiect de activitate turismul și agroturismul, 10 societăți comerciale au ca obiecte de activitate creșterea animalelor și activități din ferme mixte, 7 societăți cu obiectul de activitate prelucrarea lemnului, iar 22 au ca obiecte de activitate: comerțul, construcții și transport;

- **Reprezenți ai sectorului cultural/social:** ASOCIAȚIA ”CASA EUROPEI” - obiceiuri și tradiții; SOCIETATEA PENTRU CULTURĂ DIMITRIE GUSTI - cultura; FUNDAȚIA UMANITARĂ PROIECTE LIMBURG ROMÂNIA ȘI FUNDAȚIA UMANITARĂ GEANA - social. Principalele obiective ale acestora sunt: menținerea și încurajarea culturii tradiționale din Bucovina a obiceiurilor și tradițiilor; culegerea, teaurizarea,

valorificarea și stimularea creației populare autentice; realizarea de proiecte umanitare; promovarea și respectarea drepturilor copilului; asigurarea unui sprijin material familiilor cu resurse materiale limitate;

- Pe lângă reprezentanții privați, în **domeniul identificat ca fiind cel mai relevant** pentru teritoriul ”Bucovina de Munte”- **turismul**, parteneriatul cuprinde și o formă asociativă: ASOCIAȚIA DE TURISM ”OBCINELE BUCOVINEI”. Scopul acesteia este implementarea politicii de turism a zonei;

- **Reprezentanți ai organizațiilor în domeniul protecției mediului:** ASOCIAȚIA PENTRU DEZVOLTARE ȘI HABITAT DURABILE „SADOVA BUCOVINEANĂ”. Scopul acesteia este elaborarea, organizarea, administrarea, acordarea de consultanță și ducerea la îndeplinire de programe, proiecte și activități pentru dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung a comunității locale și nu numai, a habitatului uman, al faunei și florei locale și a mediului înconjurător în sens ecologic și durabil;

- **Reprezentanți ai sectorului sportiv:** ASOCIAȚIA CLUB SPORTIV „BUCOVINA POJORÎTA” și ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „PHOENIX”, prin care sunt sprijinite activitățile sportive;

- **Reprezentanți care reprezintă interesele tinerilor** pe plan profesional, cultural, artistic: ASOCIAȚIA „PLAIURILE POJORÎTEI”, ce are ca scop promovarea și conservarea valorilor populare tradiționale, etnografice, cultural-tradiționale românești, precum și susținerea tinerilor a căror calități pe plan profesional, cultural, artistic, etc. sunt dovedite prin rezultatele obținute pe plan local, național și internațional;

- **Reprezentanți care reprezintă interesele femeilor** în domeniul patronal și antreprenorial: Asociația „PATRONATUL JUDEȚEAN AL FEMEILOR DE AFACERI DIN INTREPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII” Suceava. Scopul asociației este promovarea egalității de șanse și tratament între femei și bărbați în domeniile antreprenorial și patronal, promovarea și sprijinirea afirmării femeilor în mediul de afaceri, inițierea, realizarea, derularea și implementarea de proiecte și programe pentru femei.

- **CONSILIUL Județean Suceava** a fost cooptat ca membru din afara teritoriului în structura GAL Bucovina de munte întrucât acesta reprezintă o autoritate administrativă de importanță strategică pentru tot teritoriul județului Suceava, interesul și implicarea acestuia derivând din necesitatea asigurării complementarității direcțiilor strategice de dezvoltare ale GAL Bucovina de Munte cu cele de ansamblu ale județului Suceava, asumate prin documentele sale programatice, precum și cu cele ale celorlalte GAL-uri constituite la nivelul județului, în care CJ Suceava este de asemenea partener, în scopul asigurării unui cadru coerent de dezvoltare la nivel teritorial și obținerea unui efect multiplicator al resurselor implicate prin sinergia acțiunilor.

- **Partenerul SC Lidana COM SRL**, a fost cooptat întrucât are sediul social secundar în comuna Vama, adică în teritoriul GAL, aici desfășurându-se în fapt și toată activitatea economică a societății respective.

Strategia de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală „Bucovina de Munte” reprezintă consolidarea simultană și într-un mod corect, a tuturor problemelor și intereselor relevante pentru dezvoltarea întregii micro-regiuni. O asemenea abordare integrată a dezvoltării teritoriale este esențială pentru construcția unei micro-regiuni durabile din punct de vedere cultural, social, ecologic și economic.

CAPITOLUL III. Analiza SWOT

Analiza SWOT, prezintă sintetic o imagine a micro-regiunii Bucovina de Munte în oglinda punctelor tari și slabe și a oportunităților și pericolelor existente. În elaborarea analizei s-a avut în vedere metoda participativă, respectiv organizarea de întâlniri în fiecare comună. Aceste întâlniri au avut scopul de a identifica principalele probleme existente la nivelul comunelor membre, cu efect asupra micro-regiunii, precum și găsirea de soluții pentru rezolvarea nevoilor identificate. Analiza SWOT a fost realizată pe diferite domenii care s-au dovedit esențiale în individualizarea zonei și stabilirea măsurilor la nivelul micro-regiunii Bucovina de Munte.

ANALIZA TERITORIU ȘI URBANISM	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Poziția geografică - zonă naturală deosebită cu o paletă extrem de variată de peisaje naturale atractive (ecosisteme și rezervații naturale atractive); - Teritoriu omogen, unitar, coerent și bine definit în cadrul județului Suceava - Existența unui heliport în microregiune; - Mediu natural nepoluat; - Existența unui bogat fond forestier; - Număr mare de ape subterane și de suprafața; - Apele adăpostesc o faună ihtiologică variată, specific păstrăvul curcubeu; - Existența unui fond funciar de calitate - Floră diversă, monumente ale naturii, specii rare și unicat; - Faună bogată cu specii rare; - 90% din locuințe sunt conectate la rețeaua electrică; - Teritoriu situat la granița de est a UE; - Teritoriului reprezintă element de legătura între regiunile istorice Moldova și Ardeal. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivelul scăzut al infrastructurii rutiere secundare modernizate în zonă; - Stare precară a căilor de acces (infrastructură precară, indicatoare lipsă); - Zonele verzi, deși bine reprezentate, sunt parțial amenajate și dotate cu mobilier; - Nu există suficiente locuri de joacă pentru copii și cele existente sunt amenajate cu mobilier vechi, din piese metalice; - Fond locuibil cu standarde scăzute; - Echipare edilitară scăzută; - Lipsa sistemelor de canalizare a apei reziduale; - Teritoriul nu are rețea de termoficare și de gaze; - Doar 25,1 % din lungimea drumurilor este modernizată; - Deficit major în alimentarea cu apă a localităților; - teritoriul dispune de rețea de distribuție a apei potabile, în proporție de sub 10%
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Remodelarea spațiului rural prin politici adecvate de modernizare a infrastructurii și diversificare a funcției localităților; - Situarea pe drumul european și național E576 (DN17) și existența legăturilor pe cale ferată; - Suceava este parte a programul comunitar de cooperare transfrontalieră la granițele externe ale Uniunii Europene; 	<ul style="list-style-type: none"> - Exploatarea inadecvată a rezervațiilor poate conduce la dispariția unor specii rare de floră și faună; - Insuficienta colaborare între administrația publică locală și cea județeană pentru promovarea unor proiecte de interes local; - Exploatarea nerațională a pădurilor. - Riscul producerii de calamități naturale (alunecări de teren, inundații etc.)

<ul style="list-style-type: none"> -Existența Planului Local de Acțiune pentru Mediu a județului Suceava ce conține direcții de acțiune pentru protecția mediului; -Existența Instrumentelor Structurale din cadrul Politicii de Coeziune a UE 2014-2020 -recuperarea terenurilor degradate de alunecări și eroziune prin consolidări, plantații și alte lucrări de combatere a degradării solurilor -extinderea pădurii prin reîmpăduriri, efectuarea de lucrări silvice pentru întreținere -aplicarea unor măsuri viabile de reabilitare a fostelor exploatare miniere în vederea reintegrării lor în circuitul natural 	<ul style="list-style-type: none"> -Lipsa programelor și resurselor ce vizează protecția mediului, poate conduce pe termen mediu la scăderea/înrautățirea calității factorilor de mediu; -Lipsa unor instalații și sisteme de prevenire a poluării și calamităților naturale; -Instabilitatea sistemului politic național; -Fenomene naturale extreme: grindină, alunecări de teren, incendii;
ANALIZA CADRULUI DEMOGRAFIC	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Densitatea medie a populației (în raport cu alte zone ale județului) conduce la presiune antropică moderată; -Raport echilibrat între grupele de vârstă și structura pe sexe; -Indice de dependență a populației sub media pe țară și pe Regiunea de Dezvoltare Nord-Est; -Structură etnică relativ omogenă generatoare de armonie habituală; -Forță de muncă ieftină -Costuri de calificare reduse în domeniul meșteșugurilor - Număr mare de tineri cu liceul terminat și cu studii superioare 	<ul style="list-style-type: none"> -Tendința de îmbătrânire a populației; -Forță de muncă calificată insuficientă; -Reducerea cantitativă a forței de muncă prin creșterea populației inactive; -Deprofesionalizarea specialiștilor din industrie prin reducerea sau eliminarea activităților din domeniu; -Disponibilizarea unui segment important al forței de muncă calificată în urma restructurării industriei de exploatare -Fenomene demografice negative -Emigrarea forței de muncă înalt calificată -Sub-utilizarea forței de muncă calificată -Lipsa programelor sociale pentru șomerii -Lipsa centre de orientare profesională
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> -Diversificarea domeniilor ocupaționale (inclusiv apariția de noi meserii); -Posibilitatea de atragere a unor fonduri comunitare, guvernamentale sau locale destinate proiectelor de dezvoltare a resursei umane. -creșterea nivelului de calificare prin participarea în programe regionale, naționale și internaționale; -Modificarea mentalității persoanelor disponibilizate, în sensul unei atitudini 	<ul style="list-style-type: none"> -Destrămarea spațiului de tip etnografic al așezărilor rurale prin creșterea interdependențelor cu urbanul; -Starea de insecuritate socială indusă forței de muncă de ezitățile restructurării economice. -Pe termen mediu și lung vom asista la scăderea nivelului de calificare profesională a tinerilor;

active pe piața muncii, de căutare a unui loc de muncă și de reconversie profesională	-menținerea tendințelor imigraționiste către centrele urbane, accentuarea proceselor de îmbătrânire în rural; -Ineficiența/lipsa programelor de calificare /recalificare profesională
ANALIZA CADRULUI ECONOMIC ȘI TURISM	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Predominanță netă a IMM-urilor cu un grad de adaptabilitate mai ridicat la cerințele pieței; -Recolte însemnate cantitativ și calitativ de fructe de pădure și ciuperci (hribi, gălbiori și ghebe), datorită situării localității în proximitatea pădurilor și munților; -Tradiții locale în creșterea animalelor, în special al bovinelor; -Sectorul terțiar este bine reprezentat -Vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (lemn, țesături etc.); -Potențial turistic deosebit datorită păstrării patrimoniului cultural tradițional (port popular, formații de dansuri și cântece populare din zonă); -Existența unui nucleu de practicare a agroturismului; -Preocuparea autorităților locale pentru dezvoltarea turismului; -Ospitalitatea tradițională a proprietarilor și a personalului care desfășoară activități în domeniul turismului; -Creșterea producției de carne, lapte și lână; - trasee montane ce facilitează practicarea drumețiilor, implicit a turismului de relaxare; -fauna destul de bogată face posibilă practicarea turismului cinegetic; -Existența unui valoros patrimoniu turistic antropoc, în zonă, reprezentat prin: numeroase monumente istorice și edificii religioase, monumente de arhitectură și artă; -existența unui număr mare de produse locale alimentare 	<ul style="list-style-type: none"> -Interes scăzut pentru investiții; -Fărămițare excesivă a proprietăților; -Dotare tehnică învechită și insuficientă necesară desfășurării de activități agricole și de prelucrare; -Deficiențe în prelucrarea și comercializarea produselor agricole; -Lipsa capitalului pentru mecanizarea și biotehnologizarea agriculturii; -Lipsa unor produse realizate sub o marcă a zonei, certificate prin scheme de calitate; -Resurse financiare insuficiente investiții autohtone și străine reduse; -Insuficienta dezvoltare a potențialului turistic existent; -Insuficientă valorificare a tuturor elementelor ce alcătuiesc cadrul natural; -Lipsa marcajelor turistice și insuficienta semnalizare a rezervațiilor naturale; -Infrastructura pentru drumeții și ciclism montan este insuficient semnalizată și întreținută; -Lipsa magazinelor de specialitate (articole sportive, suveniruri, hârți, ghiduri, pliante) -Lipsa unor facilități de agrement în timpul sezonului rece, fapt care influențează în mod negativ sezonabilitatea turismului pentru anotimpul rece; -Pregătire profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice. -lipsa pieței de desfacere a producției agricole; -lipsa agenților economici care să fructifice produsele specifice zonei; -promovarea deficitară a potențialului turistic din zonă la nivel național, regional și internațional

	-dezvoltarea insuficientă a unităților de cazare;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> -Reconversia unor capacități economice spre arii de productivitate; -Acordarea de facilități pentru asocierea deținătorilor de terenuri agricole, în conformitate cu prevederile legislației; -Valorificarea potențialului silvic și cinegetic de care dispune micro-regiunea; -Dezvoltarea activității Centrului Local de Informare și promovare turistică Pojorita, Vatra Moldoviței, precum și consolidarea relațiilor de parteneriat în turism; -Crearea unor parteneriate cu organisme sau investitori străini în sectorul turistic; -Conceperea și promovarea de programe turistice care să combine vizitarea obiectivelor turistice din micro-regiune -Înființarea de noi IMM-uri situație care ar conduce la dezvoltarea cadrului economic; -Existența unor domenii cu potențial de absorbție și modernizare ridicat (turism, agricultură, meșteșuguri tradiționale) -Exploatarea evenimentelor locale; -Posibilitatea accesării fondurilor europene disponibile în perioada 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> -Afectarea terenurilor agricole prin expansiunea necontrolată a spațiului construit; -Apariția unor structuri ad-hoc de valorificare turistică, cu repercusiuni negative asupra structurii și semnificației obiectivelor din patrimoniul cultural și natural de la nivelul zonei; -Acces redus la credite pentru dezvoltare; -Scăderea veniturilor reale ale populației; -Lipsa de colaborare în domeniul economic între comunitățile locale; -Schimbarea preferințelor consumatorilor de turism cultural, respectiv migrarea turistică către alte țări și/sau regiuni. -Fărămițarea proprietății agricole; -Lipsa atitudinilor și practicilor de tip asociativ în agricultură; -Inexistența în cadrul comunei a unor puncte de lucru ale sistemului bancar; -Lipsa unor IMM-uri care să inițieze proiecte de investiții în zonă; -Lipsa unei concepții manageriale moderne coerente la nivelul structurilor de primire turistică;
ANALIZA SISTEMULUI EDUCAȚIONAL, SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Colaborarea public - privat în dezvoltarea de programe sociale; - Existența ONG-urilor cu activitate în domeniul asistenței și protecției sociale; -Învățământ primar și gimnazial bine reprezentat la nivelul micro-regiunii -Interes din partea administrației publice locale pentru dezvoltarea zonei; -peste 50% din populație beneficiază de asigurări de sănătate; 	<ul style="list-style-type: none"> -Slaba dezvoltare a infrastructurii sociale; -Specializările oferite de învățământ nu răspund cerințelor de pe piața muncii; -Dotarea insuficientă a școlilor; -Dotări și spații insuficiente pentru asigurarea de servicii medicale adecvate în sistemul de sănătate publică și privată; -Capacitate scăzută de a asigura servicii sociale pentru toate categoriile de persoane aflate în dificultate; -Lipsa spațiilor pentru desfășurarea activităților de asistență și protecție socială;

	<ul style="list-style-type: none"> -Numărul copiilor cu părinți plecați în străinătate înregistrați este de 212. - Numărul persoanelor ce beneficiază de ajutor social este de 1776 persoane (5,56% total populație)
Oportunități	Riscuri
<ul style="list-style-type: none"> -Popularizarea elitelor din rândul elevilor astfel încât să li se ofere perspective sigure de integrare socio-profesională atractive; -Colaborarea cu agenții economici în desfășurarea procesului instructiv-educativ; -Definirea de competente oferite de învățământ în relație cu cererea pieței forței de muncă și a mediului de afaceri local; -Accesarea de fonduri pentru reabilitarea clădirilor și dotarea cu echipamente, în domeniul social, cultural și de sănătate; -Accentuarea programelor educaționale cu conținut civic, promovarea voluntariatului și a inițiativelor asociative în domeniul asistenței sociale; 	<ul style="list-style-type: none"> -Migrarea elitelor școlare pentru a urma licee și scoli în alte zone; -Creșterea numărului de probleme medicale ca urmare a procesului de îmbătrânire a populației -Primăriile nu dispun de fonduri suficiente pentru ajutoarele de urgență -Numărul cazurilor de îmbolnăvire înregistrează un trend ascendent;
CULTURA ȘI SPORT	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Colaborarea public - privat în dezvoltarea de programe cultural-sportive; -Interes din partea administrației publice locale pentru dezvoltarea de ansamblu a zonei din acest punct de vedere; -existența căminelor culturale; -participarea localnicilor la manifestările culturale; -existența bibliotecilor comunale; -existența facilității Biblionet -Organizarea de evenimente care pun în evidență tradițiile și obiceiurile din zonă - cultural educative, folclorice, sau de agrement, inedite prin tematici și abordare: festivaluri folclorice, formații de dansuri populare, care păstrează tradiția dansurilor populare specifice zonei, existența unor stadioane comunale 	<ul style="list-style-type: none"> -Slaba dezvoltare a infrastructurii cultural-sportive în micro-regiune; -Insuficiența spațiilor destinate desfășurării de activități sportive, sali de sport; -Număr redus acțiuni și programe desfășurate în parteneriate public-privat; -Resurse financiare insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradițională. -lipsa atelierelor pentru realizarea meșteșugurilor artistice. -Măsuri insuficiente luate pentru păstrarea monumentelor istorice și culturale; -Promovarea insuficientă a evenimentelor care pun în evidență tradițiile și obiceiurile; -Degradarea accentuată a unor obiective de patrimoniu;
Oportunități	Riscuri

<ul style="list-style-type: none"> -Popularizarea talentelor din rândul elevilor astfel încât să li se ofere oportunități în domeniul culturii și sportului -Accesarea de fonduri europene pentru reabilitarea clădirilor și dotarea cu echipamente; -Accesarea de programe de finanțare destinate realizării de proiecte locale în domeniul cultural-sportiv; 	<ul style="list-style-type: none"> -Migrarea talentelor spre centre urbane pentru a-și realiza un viitor în domeniu; -Reducerea masei populației, ca urmare a îmbătrânirii acesteia și plecării tinerilor, duce la o reducere a cererii pentru acest domeniu de activitate
---	--

Analiza SWOT, prin abordarea sistemică a fiecărui domeniu de interes, reușește să formuleze problemele critice pe care le are comunitatea. Sunt foarte multe domenii în care micro-regiunea Bucovina de Munte are perspective bune de dezvoltare prin valorificarea oportunităților dar, mai sunt însă și alte condiții, respectiv rezolvarea unor aspecte nefavorabile, care constituie fie factori interni ce trebuie rezolvați, fie amenințări externe ce trebuie studiate și evitate.

CAPITOLUL IV. Obiective, priorități și domenii de intervenție

Identificarea problematicilor critice necesită ca răspuns identificarea obiectivelor de dezvoltare locale (identificate prin SDL), selecția obiectivelor de dezvoltare rurală și transversale, a priorităților de dezvoltare, respectiv domeniilor de intervenție (din regulament) și identificarea măsurilor specifice micro-regiunii „Bucovina de Munte”.

Obiectivele de dezvoltare locală identificate prin SDL sunt:

1. Dezvoltarea sustenabilă a microregiunii prin diversificarea operațiunilor non-agricole și valorificarea patrimoniului natural și antropic, având la bază dezvoltarea și modernizarea infrastructurii și a serviciilor sociale
2. Dezvoltarea durabilă a sectorului agricol prin creșterea capacității actorilor economici de a se adapta la cerințele piețe

Obiectivul de dezvoltare rurală	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de intervenție →	Măsuri →	Indicatori
Obiective transversale: Mediu și Climă, Inovare	P3 Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură	3A Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și	M1/3A Proiecte de investiții pentru creșterea valorii adăugate a produselor locale	Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători:2 Cheltuială publică totală: 128.248,07euro Locuri de muncă nou create:1
			M2/3A Sprijin pentru facilitarea și promovarea formelor asociative	Exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători: 10 Cheltuială publică totală: 30.000 euro Locuri de muncă nou create:0
			M3/3A Promovarea produselor locale în vederea participării la schemele de calitate naționale și europene	Exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători:2 Cheltuială publică totală:30.000 Locuri de muncă nou create:0 Număr de certificări obținute: 2

		organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale		
Obiectivul de dezvoltare rurală 3	Priorități de dezvoltare rurală →	Domenii de intervenție →	Măsuri →	Indicatori
<p>Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă</p> <p>Obiective transversale: Mediu și Climă, Inovare</p>	P6 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale	6A Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M4/6A Creșterea atractivității teritoriului prin dezvoltarea sectorului turistic	Cheltuială publică totală:400.000 Euro Locuri de muncă nou create:3 Creșterea numărului de turiști la nivel de teritoriu GAL Bucovina de munte: 5%
			M5/6A Dezvoltarea serviciilor și activităților productive din teritoriu	Cheltuială publică totală:100.000 euro Locuri de muncă nou create:2
		6B Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M6/6B Îmbunătățirea condițiilor de viață prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de bază locale	Populație netă care beneficiază de servicii:5.000 persoane infrastructuri îmbunătățite Cheltuială publică totală: 1.003.805,18 euro. Locuri de muncă nou create:1
		M7/6B Creșterea capacității a asigurare a serviciilor sociale de calitate pentru persoanele aflate în dificultate	Populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite:300 persoane Cheltuială publică totală:170.000 euro Locuri de muncă nou create:0	
		M8/6B Conservarea și valorificarea patrimoniului natural,	Populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite:1.000 persoane Cheltuială publică totală:260.000 euro	

			cultural și tradițional din teritoriu	Locuri de muncă nou create:1
--	--	--	---------------------------------------	------------------------------

În urma analizelor și întâlnirilor organizate la nivel local au fost creionate obiectivele de dezvoltare locală la nivelul micro-regiunii Bucovina de Munte, pornind de la următoarele elemente: importanța județeană și regională a micro-regiunii Bucovina de Munte, afirmarea identității locale prin valorificarea potențialului turistic, dezvoltarea unui mediu de afaceri bazat pe dinamism și implicare în viața comunității, importanța implicării ONG-urilor și cetățenilor, ca factori de stimulare a dezvoltării comunitare. În urma analizei și a consultărilor, pe lângă identificarea acestor obiective, s-a evidențiat și o ierarhie a necesităților reflectată în ierarhia priorităților și măsurilor propuse în strategie:

-Cea mai stringentă necesitate își găsește răspunsul în **Prioritatea nr.6”Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”**, cu măsurile sale componente, în ordinea alocării financiare necesară dezvoltării integrate a teritoriului: M6, M4, M8, M7 și M5.

-O altă necesitate la fel de importantă, dar pentru rezolvarea căreia sunt necesare resurse financiare mai reduse o reprezintă **Prioritatea nr.3”Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură”**, cu măsurile sale componente, de asemenea în ordinea alocărilor financiare: M1, M2 și M3.

Spațiul rural românesc se confruntă cu numeroase carențe, acestea fiind și motivul disparităților existente între urban și rural prin prisma tuturor componentelor sale: economie, potențial demografic, sănătate, educație, cultură. Pentru reducerea acestor disparități, o soluție o reprezintă elaborarea și implementarea unor strategii integrate de dezvoltare de către comunitățile locale, având ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local și potențialul endogen și prin implicarea actorilor locali relevanți.

SDL a GAL Bucovina de Munte reprezintă consolidarea simultană și într-un mod corect, a tuturor problemelor și intereselor relevante pentru dezvoltarea întregii microregiunii. O asemenea **abordare integrată** a dezvoltării teritoriale este esențială pentru construcția unei microregiunii durabile din punct de vedere cultural, social, ecologic și economic.

Punerea în aplicare în mod practic a Planului de acțiune a SDL-ului, va porni de la cunoașterea, asigurarea și aplicarea următoarelor condiții: colaborarea transparentă dintre autoritățile publice locale/organizațiile poziționate în interiorul microregiunii, cu sau fără suport financiar din partea acestora; atragerea și colaborarea cu instituțiile/organizațiile din exteriorul micro-regiunii, pentru îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare ale micro-regiunii; identificarea și atragerea de surse complementare de finanțare; corelarea tuturor proiectelor existente și viitoare în vederea asigurării unei dezvoltări social-economice armonioase integrate atât din punct de vedere spațial cât și sectorial;

Caracterul inovator al SDL este dat de soluții inovatoare la problemele identificate la nivel local, promovate prin intermediul criteriilor de selecție locale stabilite. Astfel, se vor sprijini cu prioritate proiectele ce conțin acțiuni inovatoare de la tehnici de construcție/materiale utilizate, la metode de prezentare a informației, soluții tehnologice implementate, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental etc. Inovarea va fi evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL Bucovina de munte și care este posibil să fie deja existentă într-un alt teritoriu.

CAPITOLUL V. Prezentarea măsurilor
Demonstrarea valorii adăugate
Caracterul integrat și inovator

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii

Proiecte de investiții pentru creșterea valorii adăugate a produselor locale M1/3A

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

x

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Restructurarea sectorului agricol, absolut necesară pentru implementarea dezvoltării durabile a mediului rural, implică preocuparea permanentă pentru creșterea performanțelor economice a exploatațiilor agricole concomitent cu introducerea măsurilor de protecție a mediului. Pentru realizarea acestor obiective sunt necesare măsuri de reducere a costurilor, redimensionarea fermelor, promovarea inovației, orientarea către piață, investiții în capitalul fizic și uman, diversificarea activităților economice, obținerea de produse noi, de calitate, ecologice, folosirea de tehnologii mai puțin poluante.

Așa cum reiese și din analiza diagnostic și SWOT, în ciuda potențialului pe anumite domenii ale agriculturii (îndeosebi creșterea animalelor), teritoriul are listate ca puncte slabe absența unităților de procesare. Astfel, această măsură intervine asupra acestei nevoi, însă într-o manieră care să permită o rezolvare cât mai amplă a problemei: lanțurile valorice pentru anumite produse cu potențial (cum ar fi carnea și lactatele) nu au doar o „verigă” lipsă, ci mai multe, deoarece în teritoriu nu există decât producția primară. Pentru ca următoarele „verigi” să dea dovadă de sustenabilitate, nu este suficientă investirea în colectare sau procesare sau depozitare sau distribuție, ci trebuie asigurată o închidere cât mai completă a rețelei. Prin sprijinirea unor acțiuni sincronizate și integrate ale mai multor proiecte din lanțurile valorice, acestea se vor dezvolta mai complet, cu produse a căror valoare adăugată este realizată în teritoriu.

Concluziile analizei SWOT arată însă că implementarea acestei măsuri este necesară pentru încurajarea unor activități economice care lipsesc din teritoriu și de care este nevoie pentru ca produsele și serviciile să formeze un lanț valoric complet, care să aducă valoare adăugată.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Favorizarea competitivității agriculturii” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

- Modernizarea și restructurarea sectorului agroalimentar în vederea creșterii productivității muncii și a accesului pe piață;
- Creșterea gradului de prelucrare a produselor agricole primare din teritoriu;
- Încurajarea investițiilor din sectorul agricol în vederea obținerii de produse de calitate și complexitate crescută;
- Îmbunătățirea competitivității fermelor comerciale și de semi-subzistență.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 3,, Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură ”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 17 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 "Investiții în active fizice", alin. 1, mai exact litera (b).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 3A prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) "Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale"

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Măsura contribuie la inovare la nivel local la inovare prin finanțarea unor acțiuni care nu există în teritoriu, astfel având un element de noutate. Astfel, introducerea în teritoriu a unui depozit pentru flora spontană sau a unor unități de congelare și ambalare a produselor agricole, în absența prealabilă a unor astfel de activități pe teritoriul GAL Bucovina de munte, este o inovare. Având în vedere stadiul incomplet al tuturor lanțurilor valorice, toate proiectele care vor aduce completări acestor lanțuri vor fi elemente de inovare pentru teritoriu. Această măsură este astfel aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: Măsura contribuie în 2 moduri obiectivului transversal mediu și climă:

1. În primul rând, fiecare investiție trebuie să îndeplinească anumite criterii în ceea ce privește protecția mediului înconjurător: se vor finanța cu prioritate proiecte care respectă un set de reguli minime de protecția mediului și, mai mult, se vor încuraja proiecte care acordă o importanță cât mai mare componentei de mediu, prin criteriile de selecție;

2. În al doilea rând, una din problemele cu care se confruntă orice activitate economică este consumul mare de energie din surse convenționale. Astfel, o serie de proiecte ce se vor finanța vor asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal, prin: înlocuirea surselor de energie convențională cu cele regenerabile, reducerea emisiilor de carbon, creșterea eficienței utilizării energiei, asigurarea gestionării deșeurilor printr-o infrastructură corespunzătoare, contribuind astfel direct la acest obiectiv transversal.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: complementară cu M2/3A, M3/3A și M4/6A.

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 1/3A "Proiecte de investiții pentru creșterea valorii adăugate a produselor locale", contribuie la realizarea Priorității 3, "Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură", împreună cu celelalte măsurile din SDL: M2/3A, M3/3A.

2 Valoarea adăugată a măsurii

-Valoarea adăugată a acestei măsuri se resimte direct la nivel economic, deoarece prin intermediul ei se vor dezvolta lanțurile valorice din cadrul agriculturii/industriei alimentare/silviculturii. Cu cât mai mulți pași din acest lanț valoric, de la materia primă la produsul final ce ajunge la consumator, sunt realizați în teritoriu, cu atât o proporție mai mare din valoarea finită a produsului este generată în teritoriu. Cu cât lanțul valoric ajunge mai aproape de consumator, valoarea adăugată adusă teritoriului este mai mare;

-Un alt element de valoare adăugată, manifestat indirect, este dat de rețelele care se formează pe verticală. Deoarece proiectele trebuie să demonstreze că vor contribui concret la un lanț valoric, se vor forma legături între activitățile succesive ale acestuia. Această integrare pe verticală va duce la o mai bună coeziune teritorială și sectorială, ceea ce va fi foarte benefic

pentru mediul economic, care va fi mai susceptibil oportunităților și mai rezistent amenințărilor. În cazul dorinței de a institui o schemă de calitate pentru un produs (dezvoltate prin măsura 3 din SDL), prezența unei astfel de rețele ar facilita procesul, prin cooperarea tuturor actorilor implicați, element care ar duce la creșterea valorii adăugate nu doar pentru unul sau doi actori, ci pentru întreg lanțul;

- Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr.215/2014, Reg. 1407/2013

Legislație națională: HG 226/2015, Legea 161/2003, OUG 66/2011, OUG 49/2015, Legea 346/2004, Legea 31/1990, Legea 566/2004, Legea 1/2005, OUG 37/2005

3 Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți: - *Exploatații agricole din teritoriul GAL din categoria IMM-urilor*

- Unități de procesare din categoria IMM-urilor din teritoriul GAL
- Asociații de crescători de animale din teritoriul GAL
- Cooperative agricole din teritoriul GAL;

Beneficiari indirecți: - populația locală aflată în căutarea unui loc de muncă

- autorități publice locale

4 Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

5 Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile: Prin această măsură de finanțare sunt eligibile atât proiecte care au parte de investiții cât și achiziții/dotare, pentru:

- Introducerea de tehnologii și proceduri pt a dezvolta produse noi sau de o calitate mai buna și pt a deschide noi piețe;
- Crearea și/sau modernizarea rețelelor locale de colectare, facilităților de primire, depozitare, conservare, sortare și ambalare;
- Instalații pt tratamentul apelor menajere in procesare și marketing;
- Organizarea și implementarea sistemelor de management de calitate și sigurață alimentară daca sunt aferente investițiilor fizice ale proiectelor;
- Investiții pentru conformarea cu standarde vor deveni obligatorii pt ferme in viitor;
- Prin această măsură se finanțează proiecte care asigură completarea lanțurilor valorice din teritoriu. În analiza diagnostic și în analiza SWOT a teritoriului se observă că există câteva lanțuri valorice incomplete (pe creșterea animalelor/lapte-lactate, colectarea florei spontane). În această perspectivă, sunt eligibile investițiile focalizate pe activități care să vină în imediata completare a acestor lanțuri valorice:

-Pentru completarea lanțului valoric pentru lapte/produse lactate, investițiile eligibile ar fi: pentru crescătorii de animale dotarea cu sisteme de colectare și depozitare a laptelui, investiții pentru achiziționarea echipamentului de colectare a laptelui din teritoriu, investiții pentru procesarea acestuia/ambalare/distribuție-comercializare;

-Pentru completarea lanțului valoric pentru carne (bovine/ovine/suine/păsări, în funcție de potențial): Investiții pentru sacrificare, investiții pentru abatorizare, investiții pentru depozitare/procesare/transport/comercializare;

-Pentru completarea lanțului valoric de colectare a florei spontane (fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale), spații de depozitare, procesare, ambalare, marcare, desfacere.

- Crearea de mici magazine de desfacere a produselor obținute din activități agricole.

Aceste acțiuni au un caracter exemplificativ și nu limitativ.

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură investițiile nu sunt eligibile decât dacă la nivelul teritoriului se asigură complementaritatea cu alți actori economici. Această complementaritate trebuie să se manifeste în verigi alăturate pe lanțul valoric. De exemplu, dacă se dorește o intervenție pe procesarea laptelui și ambalare/distribuție, aceasta este eligibilă doar dacă în teritoriu există deja producție de lapte.

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;

- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia

- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.

- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Construcția, modernizarea, extinderea sau renovarea de bunuri imobile

- Achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi;

- Costurile generale ocazionate de cheltuielile menționate mai sus, precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studii de fezabilitate;

- Următoarele investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci;

- Costurile generale ale proiectului se vor încadra într-un procent de maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, respectiv 5% pentru proiectele care se referă la simpla achiziție de echipamente

7. Condiții de eligibilitate

-Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;

-Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;

-Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;

-Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;

-Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;

-Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;

-Dovada asigurării capacității și sursei de cofinanțare prin depunerea de documente emise de o instituție financiară în original (extras de cont și/sau contract de credit)

8. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru cele 7 criterii: **Relevanță, Integritate, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă, Locuri de muncă:**

a)**Relevanță:** se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Se va prezenta situația actuală și o proiecție a situației ulterioare implementării proiectului, evidențiind diferențele benefice pe care proiectul

le aduce. Un criteriu minim în ceea ce privește relevanța este existența în teritoriu a unor actori care să desfășoare activități care se află pe lanțul valoric sub activitatea solicitantului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare.

b)Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Locală. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii/scopul acesteia. De asemenea, cu cât proiectul demonstrează că prin implementarea sa completează un lanț valoric mai dezvoltat în cadrul teritoriului, cu atât punctajul pentru acest criteriu va fi mai mare (deoarece contribuie mai mult la valoarea adăugată care va fi menținută în teritoriu).

c)Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d)Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Fiind vorba de activități economice, în cererea de finanțare se vor specifica (pe baza unor estimări reale) veniturile și cheltuielile ulterioare, fiind analizate pentru a dovedi prosperitatea economică a afacerii.

e)Inovare: atingerea obiectivului transversal de inovare, este realizată implicit în cele mai multe cazuri în cadrul acestei măsuri, deoarece aceste investiții fiind destinate să acopere o verigă lipsă din cadrul lanțului valoric, este evident că ceea ce se dorește a fi implementat nu mai există în cadrul teritoriului, și deci este inovativ pentru acesta. Mai mult, prin grila de punctaj se vor acorda puncte suplimentare la acest criteriu.

f)Mediu și climă: în cadrul acestui criteriu se urmărește alinierea la obiectivul transversal de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice, astfel:

- proiectul implementează soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.utilizarea de materiale exologice, a unor surse de energie neconvenționale, a echipamentelor cu un consum energetic/de apă eficient);

-minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării seletive a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor, prin utilizarea în activitatea proprie a produselor secundare, și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane;

g)Locuri de muncă: în cadrul acestui criteriu se urmărește promovarea cu prioritate a proiectelor care creează noi locuri de muncă, cu normă întreagă sau cu jumătate de normă. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor. **9.**

Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil¹⁰ Intensitatea sprijinului nerambursabil este de 50% din totalul cheltuielilor eligibile pentru IMM-uri și grupuri de producători/cooperative și 40% pentru alte

---

¹⁰ Acordarea sprijinului nerambursabil se va face cu respectarea criteriilor privind încadrarea în ajutorul de minimis prevăzute în Reg. (UE) nr. 1407/2013 precum și în legislația națională în vigoare, respectiv încadrarea în plafonul maxim 200.000 Euro pe care o întreprindere unică îi poate primi pe o perioadă de 3 ani.

întreprinderi din totalul cheltuielilor eligibile, și poate fi majorat cu 20 puncte procentuale suplimentare, cu condiția ca rata maximă a sprijinului combinat să nu depășească 90 %, în cazul:

- tinerilor fermieri astfel cum sunt definiți la articolul 2 din Reg. (UE) nr. 1305/2013, sau cei care s-au stabilit în cei cinci ani anteriori cererii de sprijin;
- investițiilor colective și al proiectelor integrate, inclusiv al celor legate de o fuziune a unor organizații de producători;
- zonelor care se confruntă cu constrângeri naturale și cu alte constrângeri specifice, menționate la articolul 32 din Reg. (UE) nr. 1305/2013;
- operațiunilor sprijinite în cadrul PEI;

Suma maximă alocată unui proiect este de 64.124 euro

Suma totală alocată măsurii este de 128.248 euro

10. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice totale 128.248 euro

Număr total locuri de muncă create: 1

Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători: 2

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii
Sprijin pentru facilitarea și promovarea formelor asociative M2/3A

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

x
x

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Pentru îmbunătățirea managementului general al exploatațiilor agricole și a unităților de procesare a produselor agricole sunt necesare măsuri de reducere a costurilor, creșterea dimensiunii fermelor, promovarea inovației, orientarea către piață, investiții în capitalul fizic și uman, diversificarea activităților economice, obținerea de produse de calitate, ecologice, folosirea de tehnologii mai puțin poluante. Toate aceste deziderate sunt realizabile într-o mai mare măsură prin asocierea producătorilor de materii prime sau produse locale.

Adaptarea producției agricole la cerințele pieței poate fi accelerată semnificativ de asocierea producătorilor agricoli, care are drept consecință constientizarea acestora asupra importanței aplicării unor tehnologii de producție unitare, corespunzătoare solicitărilor procesatorilor sau comerțului cu ridicata.

În România există foarte puține forme asociative cu scop economic funcționale în agricultură (asociații, cooperative, grupuri de producători). Acestea nu se formează de la sine, au nevoie de sprijin individualizat - pentru fiecare grup în parte, pe toată durata constituirii și consolidării, până când organizația devine suficient de stabilă și solidă din punct de vedere economic. Acest sprijin poate veni din partea unor organizații cu expertiză în facilitare comunitară și dezvoltare economică rurală (un proces de incubare de start-up-uri asociative).

Suplimentar, pentru înțelegerea anvergurii eșecului de politici publice și de piață (context) este importantă menționarea următoarelor aspecte:

- Numărul mic de Grupuri de Producător (asocieri mature în agricultură) ce au accesat măsura 142 "Înființarea grupurilor de producători": 21 de GP și 6 organizații de producător în sectorul legume-fructe.

- În sectorul cooperatist la nivelul anului 2011 erau 2566 de cooperative din care 52% în mediul rural. Numărul lor s-a redus cu aproximativ 24% față de 2005. Ce mai mare scădere au înregistrat-o cooperativele din sectorul, primar ajungând la aproape jumătate, de la 1287 la 717." (PNDR 2014-2020, p.57).

- Dificultăți majore pentru micii producători de a fi competitivi pe piață și a accesa piețe de volum care să le permită dezvoltarea.

- Dualitatea modului de gestionare a suprafeței agricole (recunoscută în analiza SWOT a PNDR): jumătate din SAU este gestionată de exploatațiile agricole de tip comercial, eficiente și competitive. (PNDR 2014-2020, p. 57).

Viabilitatea economică, urmată de dezvoltarea exploatațiilor (cu efecte pozitive multiple la nivel socio-economic în mediul rural), reprezintă principalul obiectiv al asocierii. Asocierea

pentru producție, procesare, marketing și acreditare a produselor sau cel puțin pentru una din aceste componente, poate crește șansele de dezvoltare ale producătorilor și poate modifica structura ecosistemului agriculturii românești.

Având în vedere această problemă și urmările benefice date de rezolvarea ei, se constată necesitatea majoră a unei măsuri de sprijin financiar care să favorizeze dezvoltarea unor astfel de structuri.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală "Favorizarea competitivității agriculturii" ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- Susținerea înființării și dezvoltării structurilor asociative pentru a crește șansele de dezvoltare ale producătorilor;
- Participarea activă a societății civile în dezvoltarea comunității;
- Crearea și consolidarea capacităților pentru dezvoltarea durabilă a comunității rurale.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 3 „Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 "Cooperare" alineatul (1), (2), (4), (5).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 3A prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) "Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale"

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Măsura contribuie la inovare la nivel local prin finanțarea unor acțiuni care nu au existat în teritoriu, astfel având un element de noutate. Astfel, înființarea unor noi structuri asociative, în absența prealabilă a unor astfel de entități pe teritoriul GAL Bucovina de munte, este o inovare. Având în vedere lipsa promovării în comun a unor activități la nivelul tuturor verigilor lanțului scurt, proiectele promovate vor aduce elemente de inovare pentru teritoriu. Această măsură este astfel aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: Măsura contribuie obiectivului transversal mediu și climă, astfel:

Unul din scopurile în sine ale asocierii este chiar adaptarea la cerințele UE, o mai bună penetrare a pieței cu respectarea constrângerilor de ordin legislativ în domeniul protecției mediului și combaterii schimbărilor climatice, promovarea unor produse locale și a unor metode de producție tradiționale, utilizând materii prime ecologice și nepoluante.

Astfel, se va asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: complementară cu M1/3A, M3/3A;

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 2/3A "Sprijin pentru facilitarea și promovarea formelor asociative", contribuie la realizarea Priorității 3 „Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură”, împreună cu celelalte măsuri din SDL: M1/3A, M3/3A.

6 Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a măsurii este dată de următoarele elemente:

- Susținerea unei abordări participative a structurii asociative, ce se va concentra pe asigurarea viabilității economice a acestora în contextul asigurării funcțiilor necesare pentru membrii (producție, depozitare, procesare, desfacere, marketing etc),
  - Dezvoltarea unui model sustenabil de integrare a produselor locale pe piață;
  - Crearea unui cadru propice transferului de informație relevantă pentru fermieri;
  - Efectul benefic asupra opțiunilor oferite consumatorilor (diversificarea ofertei de produse românești, proaspete și sănătoase);
- Un alt element de valoare adăugată, manifestat indirect, este dat de rețelele care se formează pe orizontală. Această asociere va duce la o mai bună coeziune teritorială și sectorială, ceea ce va fi foarte benefic pentru mediul economic, care va fi mai susceptibil oportunităților și mai rezistent amenințărilor. În cazul dorinței de a institui o schemă de calitate pentru un produs (dezvoltate prin măsura 3 din SDL), prezența unei astfel de rețele ar facilita procesul, prin cooperarea tuturor actorilor implicați, element care ar duce la creșterea valorii adăugate nu doar pentru unul sau doi actori, ci pentru întreg teritoriul.

7 Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr.215/2014, Reg. 1407/2013

Legislație națională: HG 226/2015, OUG 66/2011, OUG 49/2015, OG 26/2000, Legea nr. 36/1991, Legea nr. 1/2005, Legea nr. 566/2004, Ordonanța nr. 37/2005, OUG nr. 44/2008, Legea nr. 227/2015

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți:

- Exploatații agricole cu activitatea în teritoriul GAL din categoria micro-intreprinderilor sau întreprinderilor mici, inclusiv exploatațiile agricole ce au obținut finanțare prin măsura M1;
- Unități de procesare din categoria întreprinderilor mici sau micro-întreprinderi din teritoriu;
- ONG-uri;
- Parteneriatele constituite în baza unui acord de cooperare/parteneriat

Beneficiari indirecți:

- populația locală
- autorități publice locale

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile:

-Proiecte pilot

-Acțiuni de înființare (premergătoare): analiza potențialului de producție, elaborare studii de piață, consultanță în elaborarea planului de afaceri, consultanță în elaborarea documentelor constitutive (fiscală și juridică), organizarea întâlnirilor comunitare, facilitare comunitară.

-*Acțiuni de creștere a capacității*: organizare sesiuni de instruire în managementul structurilor asociative. organizare vizite de studiu, consultanță în diversificarea produselor și serviciilor, creșterea capacității pentru furnizarea de servicii specifice, consultanță în crearea de noi parteneriate cu alte entități similare care să contribuie la formarea unei rețele, consultanță tehnică, consultanță juridică, consultanță recrutare resursă umană.

-*Acțiuni de promovare/diseminare*: elaborarea de materiale informative relevante structurilor asociative, organizarea de evenimente de promovare (degustări, târguri, schimburi de experiențe, seminarii pe diferite track-uri - implicare în comunitate CSR), elaborarea de suporturi de curs, crearea de marcă. Aceste acțiuni sunt obligatorii în cadrul proiectelor pilot; Aceste acțiuni au un caracter exemplificativ și nu limitativ.

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt finanțate cheltuielile neeligibile prin fisa LEADER.

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023;
- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia
- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.
- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile:

- a) servicii de consultanță
- b) cheltuielile structurii asociative pentru sprijinul demarării activității economice (cheltuieli pentru asigurarea vizibilității: pliante, afișe, cărți de vizită, website, cheltuieli cu taxe de participare la evenimente de promovare etc)
- c) costuri administrative aferente proiectului (chirie, telefonie, curent electric etc)
- d) Deplasări
- e) Cheltuieli pentru derularea acțiunilor, după cum urmează: cazare, masă și transport participanți, după caz.
- f) Materiale didactice și consumabile;
  - Materiale de informare și promovare;
  - Închirierea de echipamente necesare;
  - Închirierea de spații pentru susținerea acțiunilor de informare și activităților demonstrative.
- g) Alte cheltuieli strict legate de implementarea acțiunilor de informare și facilitare.
- h) Elaborarea studiilor și planurilor de marketing asociate proiectului, inclusiv analize de piață, conceptul de marketing etc.;
- i) Costurile de funcționare a cooperativei/asociației agricole nou înființate se efectuează după semnarea contractului) - Maxim 20% din proiect
- j) Taxe și cheltuieli ocazionate de înființarea structurii asociative

9. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană aprobată;

- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;
- Dovada asigurării capacității și sursei de cofinanțare prin depunerea de documente emise de o instituție financiară în original (extras de cont și/sau contract de credit)

10. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru fiecare dintre cele 6 criterii: **Relevanță, Integrare, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare și Mediu și climă:**

a) Relevanță: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Se va prezenta situația actuală și o proiecție a situației ulterioare implementării proiectului, evidențiind diferențele benefice pe care proiectul le va aduce. Relevanța se va aprecia în funcție de numărul de membri ai viitoarei structuri asociative. Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare.

b) Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Locală. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii/scopul acesteia.

Vor fi prioritizați beneficiarii finanțați prin măsura M1.

c) Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d) Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Scopul final al asocierii fiind creșterea per total a veniturilor, în cererea de finanțare se vor specifica (pe baza unor estimări reale) veniturile și cheltuielile ulterioare, fiind analizate pentru a dovedi capacitatea de acoperire a acestora pe viitor.

e) Inovare: atingerea obiectivului transversal de inovare, în accepțiunea PNDR 2014-2020 este realizată implicit în cele mai multe cazuri în cadrul acestei măsuri, deoarece aceste proiecte, își propun apariția unor entități noi, structuri noi, este evident că ceea ce se dorește a fi implementat nu mai există în cadrul teritoriului, și deci este inovativ pentru acesta. Cu toate acestea, prin grila de punctaj se vor acorda puncte suplimentare la acest criteriu, pentru a se încuraja cât mai mult inovarea.

f) Mediu și climă: în cadrul acestui criteriu se urmărește alinierea la obiectivul transversal de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice prin implementarea unor soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex. utilizarea de materiale reciclate sau ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a unor tehnologii nepoluante)

11. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil ¹¹: 100% pentru proiectele negeneratoare de venit

Suma maximă alocată unui proiect este de 30.000 euro

Suma totală alocată măsurii este de 30.000 euro

12. Indicatori de monitorizare

---

¹¹ Acordarea sprijinului nerambursabil se va face cu respectarea criteriilor privind încadrarea în ajutorul de minimis prevăzute în Reg. (UE) nr. 1407/2013 precum și în legislația națională în vigoare, respectiv încadrarea în plafonul maxim 200.000 Euro pe care o întreprindere unică îi poate primi pe o perioadă de 3 ani.

Cheltuieli publice totale 30.000 euro

Număr total locuri de muncă create: 0

Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători: 10

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii

Promovarea produselor locale in vederea participării la schemele de calitate naționale și europene M3/3A

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

x
x

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Suștinerea și promovarea produselor specifice zonei reprezintă un mijloc de dezvoltare a economiei locale. Atestarea lor prin diverse scheme de calitate poate deveni o rampă de lansare pentru intrarea producătorilor locali pe piața național și internațională.

Cetățenii și consumatorii din Uniune solicită din ce în ce mai frecvent atât produse de calitate, cât și produse tradiționale, fiind preocupați, de asemenea, de menținerea diversității producției agricole. Această situație generează o cerere de produse agricole sau alimentare cu anumite caracteristici identificabile, în special în ceea ce privește tradiționalitatea și originea geografică a acestora .Producătorii pot continua să ofere o gamă diversificată de produse de calitate numai dacă sunt răsplățiți în mod corespunzător pentru eforturile depuse. Aceasta presupune ca ei să aibă capacitatea de a informa cumpărătorii și consumatorii în privința caracteristicilor propriilor produse în condiții de concurență loială și să își poată identifica în mod corect produsele pe piață.

Folosirea unor sisteme de calitate de către producători prin care aceștia să fie recompensați pentru eforturile lor de a produce o gamă diversificată de produse de calitate poate fi benefică pentru economia rurală. La ora actuală avem două scheme de calitate: scheme de calitate la nivel național și scheme de calitate la nivel UE. La nivel național avem produs tradițional conform Ordinului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 724/2013, și rețete consacrate pentru zona de industrie. Ambele se referă la calitatea produselor. La nivelul Uniunii Europene, avem scheme de calitate precum indicație geografică protejată, denumire de origine protejată și specialitate tradițională garantată. Urmează să apară regulament pentru produs montan și produs în ferma mea. Tot o schemă de calitate europeană este și produsul ecologic. Așa cum reiese și din analiza diagnostic și SWOT, în ciuda potențialului ridicat în oferirea de produse locale ce pot reprezenta cu succes un motor al dezvoltării economiei locale, teritoriul are listate ca puncte slabe absența produselor certificate conform schemelor de calitate enumerate mai sus. În prezent la nivelul teritoriului GAL Bucovina de munte sunt certificate ca și produse tradiționale doar o serie de produse din sectorul ”preparate din carne”, restul sectoarelor cu potențial nefiind prezente pe palierul schemelor de calitate până în acest moment. Astfel, această măsură intervine asupra acestei nevoi, oferind producătorilor locali sprijinul necesar aplicării și obținerii certificărilor dorite și in celelalte sectoare alimentare: lactate și branzeturi, fructe si legume, flora spontană, preparate tradiționale de tipul siropurilor și dulcețurilor, preparate de patiserie, preparate piscicole, băuturi alcoolizate etc.

Concluziile analizei SWOT arată că implementarea acestei măsuri este necesară pentru oferirea unor modele de succes, care lipsesc din teritoriu și de care este nevoie pentru ca produsele să

capete valoare adăugată crescută, ca urmare a recunoașterii calității lor la nivel național sau internațional.

Crearea unei imagini pozitive a produselor și firmelor micro-regiunii „Bucovina de Munte” reprezintă un element important pentru a putea concura cu succes pe piața Uniunii Europene.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Favorizarea competitivității agriculturii” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- Creșterea valorii adăugate a produselor locale prin certificarea calității lor la nivel național sau internațional;
- Conștientizarea consumatorilor privind existența și specificațiile produselor fabricate pe baza schemelor de calitate ale UE dar și naționale;

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 3 „Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură ”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 16 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 ”Scheme de calitate pentru produse agricole și alimentare”, alin. 1, mai exact litera (a), (b), (c), alin. 2.

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 3A prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) ”Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Măsura contribuie la inovare la nivel local la inovare prin finanțarea unor acțiuni care nu există în teritoriu, astfel având un element de noutate. Astfel, toate proiectele care vor duce la apariția unor produse locale certificate prin schemele de calitate, în afara sectorului de preparate din carne, vor fi elemente de inovare pentru teritoriu. Această măsură este astfel aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: : Măsura contribuie obiectivului transversal mediu și climă, astfel:

Unul din scopurile în sine ale schemelor de calitate este chiar certificarea conformității produselor locale cu anumite standarde comerciale aplicabile produselor de larg consum, în ceea ce privește sănătatea publică, sănătatea animalelor sau a plantelor, bunăstarea animalelor, protecția mediului. Atestarea unui produs presupune așadar promovarea unor metode de producție prietenoase cu mediul înconjurător, ecologice. Astfel, se va asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: complementară cu M1/3A, M2/3A, M4/6A

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 3/3A ” Promovarea produselor locale în vederea participării la schemele de calitate naționale și europene”, contribuie la realizarea Priorității 3 „ Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură”, împreună cu celelalte măsurile din SDL: M1/3A, M2/3A.

8 Valoarea adăugată a măsurii

- Valoarea adăugată a acestei măsuri se resimte direct la nivel economic, deoarece prin intermediul ei va crește valoarea de piață a produselor comercializate de producătorii locali, ceea ce va genera venituri crescute în teritoriu;
- Un alt element de valoare adăugată, manifestat direct este beneficiul de imagine al microregiunii Bucovina de munte, recunoscută astfel pentru evantaiul larg de produse locale de calitate recunoscute la nivel național sau internațional.
- Veniturile suplimentare generate de activitățile finanțate prin această măsură conduc la dezvoltarea altor activități economice din teritoriu și la o diversificare a produselor/serviciilor oferite ceea ce înseamnă mai multe locuri de muncă la nivel local, și va duce la apariția unor noi potențiale surse de venit pentru localnici;

9 Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr.215/2014, Reg. (UE) NR. 1151/2012, Reg. (CE) NR. 1898/2006, Reg 1407/2013

Legislație națională: HG 226/2015, Legea 161/2003, OUG 66/2011, OUG 49/2015, Legea 346/2004, Legea 31/1990, Legea 566/2004, Legea 1/2005, OUG 37/2005, Hot.nr. 828/ 2007, ORDIN 906 /2007, ORDIN nr. 34 / 2008, ORDIN nr. 724/2013

10 Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți:

- Exploatații agricole cu activitatea în teritoriul GAL din categoria micro-întreprinderilor sau întreprinderilor mici;
- Unități de procesare din categoria întreprinderilor mici sau micro-întreprinderi din teritoriu, inclusiv cele finanțate prin măsura M1;
- Asociații de crescători de animale din teritoriul GAL, inclusiv asociațiile finanțate prin măsura M2;
- Cooperative agricole din teritoriul GAL;
- ONG, inclusiv cele finanțate prin măsura M2;

Beneficiari indirecți:

- populația locală
- Turistii care vizitează teritoriul
- autorități publice locale

11 Tip de sprijin

- Sprijinul pentru participarea pentru prima dată la sistemele de calitate este de maximum 3 000 pe exploatație și pe an.
- Sprijinul pentru activitățile de informare și de promovare desfășurate de grupurile de producători în cadrul pieței interne este de maximum 70% din costurile eligibile ale acțiunii. Pentru acest tip de sprijin nu se acordă plăți în avans, în condițiile prevăzute de art. 45 din Reg 1305/2013

12 Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile:

Prin această măsură de finanțare sunt eligibile atât proiecte de servicii cât și de dotare în scopul atingerii obiectivelor proiectului:

-Servicii de consultanță și management pentru întocmirea caietului de sarcini și a dosarului de candidatură

- Delimitarea zonei de protecție în baza dovezilor istorice
- Stabilirea tipicității produsului
- Studiu socio-economic
- Contractarea unui organism de certificare
- Activități de informare și promovare
- Echipamente și materiale pentru promovarea produselor în târguri, expoziții, piețe cu specific, internet.

Aceste acțiuni au un caracter exemplificativ și nu limitativ. Un proiect poate include una sau mai multe acțiuni din cele de mai sus.

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt eligibile construcțiile și modernizările. De asemenea schemele de calitate eligibile trebuie să se refere doar la produse agricole și alimentare și nu la exploatații agricole/sau certificarea lor ecologică.

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;
- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia
- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.
- NU este permisă achiziționarea echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Servicii de consultanță
- Cheltuielile beneficiarului pentru sprijinul obținerii acreditării (cheltuieli pentru asigurarea vizibilității: pliante, afișe, cărți de vizită, website, cheltuieli cu taxe de participare la evenimente de promovare etc)
- Deplasări (cazare, masă, transport)
- Materiale și consumabile;
  - Materiale de informare și promovare;
  - Închirierea de echipamente necesare;
  - Închirierea de spații pentru susținerea acțiunilor de informare și activităților demonstrative.
- Alte cheltuieli strict legate de implementarea acțiunilor de informare și documentare;
- Elaborarea studiilor și planurilor asociate proiectului, inclusiv analize de piață, conceptul de marketing etc.;
- Taxe și cheltuieli ocazionate de certificarea produselor: intrarea într-o schemă de calitate susținută, contribuția anuală, cheltuieli cu verificările necesare pentru asigurarea respectării specificațiilor.

13. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;
- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;
- Dovada asigurării capacității și sursei de cofinanțare prin depunerea de documente emise de o instituție financiară în original (extras de cont și/sau contract de credit)

14. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru fiecare dintre cele 6 criterii: **Relevantă, Integrare, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă:**

a)Relevantă: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Se va prezenta situația actuală și o proiecție a situației ulterioară implementării proiectului, evidențiind diferențele benefice pe care proiectul le va aduce. Punctarea acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare.

b)Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor SDL. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii/scopul acesteia. Vor fi prioritizate:

- asociațiile de crescători de animale și ONG-urile în cadrul cărora se identifică beneficiari de finanțare prin măsura M1 și care s-au asociat prin finanțare din măsura M2;
- unități de procesare din categoria întreprinderilor mici sau micro-întreprinderi din teritoriu, finanțate prin măsura M1

c)Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d)Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Fiind vorba de activități economice, în cererea de finanțare se vor specifica (pe baza unor estimări reale) veniturile și cheltuielile ulterioare, fiind analizate pentru a dovedi prosperitatea economică a afacerii.

e)Inovare: Toate proiectele care vor duce la apariția unor noi produse locale certificate prin schemele de calitate, vor fi elemente de inovare pentru teritoriu. Mai mult, prin grila de punctaj se vor acorda puncte suplimentare la acest criteriu, pentru a se încuraja cât mai mult inovarea.

f)Mediu și climă: în cadrul acestui criteriu se urmărește alinierea la obiectivul transversal de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice prin implementarea unor soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.utilizarea de materiale reciclate sau ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a unor tehnologii nepoluante)

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil ¹²

- Sprijinul pentru participarea pentru prima dată la sistemele de calitate este de maximum 3 000 pe exploatare și pe an.

- Sprijinul pentru activitățile de informare și de promovare desfășurate de grupurile de producători în cadrul pieței interne este de maximum 70% din costurile eligibile ale acțiunii. Pentru acest tip de sprijin nu se acordă plăți în avans, în condițiile prevăzute de art. 45 din Reg 1305/2013

Suma maximă alocată unui proiect este de 15.000 euro

---

¹² Acordarea sprijinului nerambursabil se va face cu respectarea criteriilor privind încadrarea în ajutorul de minimis prevăzute în Reg. (UE) nr. 1407/2013 precum și în legislația națională în vigoare, respectiv încadrarea în plafonul maxim 200.000 Euro pe care o întreprindere unică îi poate primi pe o perioadă de 3 ani.

Suma totală alocată măsurii este de 30.000 euro

10. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice totale **30.0000 euro**

Număr total locuri de muncă create: 0

Numărul de exploatații agricole care primesc sprijin pentru participarea la sistemele de calitate, la piețele locale și la circuitele de aprovizionare scurte, precum și la grupuri/organizații de producători: 2

Număr de certificări obținute: 2

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii

Creșterea atractivității teritoriului prin dezvoltarea sectorului turistic M4/6A

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

x
x

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Valorificarea moștenirii istorice, naturale și culturale de care dispune teritoriul, va duce la dezvoltarea economiei locale dar și la recunoașterea pe plan național și internațional a micro-regiunii „Bucovina de Munte” ca zonă turistică.

În ceea ce privește încadrarea în SWOT a acestei măsuri, nevoia ei este justificată prin prezența unor elemente atât la secțiunea Puncte tari (Strengths), cât și la Oportunități (Opportunities). În ceea ce privește punctele tari, în teritoriul GAL Bucovina de munte, se remarcă: potențial turistic deosebit datorită păstrării patrimoniului cultural tradițional (port popular, formații de dansuri și cântece populare din zonă), existența unui nucleu de practicare a agro-turismului; preocuparea autorităților locale pentru dezvoltarea turismului; ospitalitatea tradițională a proprietarilor și a personalului care desfășoară activități în domeniul turismului; teritoriul beneficiază de o așezare favorabilă din punct de vedere geografic, în arealul Obcinelor Feredeului și a Obcinelor Mestecănișului; trasee montane ce facilitează practicarea drumețiilor, implicit a turismului de relaxare; fauna destul de bogată face posibilă practicarea turismului cinegetic. În ceea ce privește punctele slabe ale sectorului turistic, enumerăm: resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine reduse; insuficienta exploatare a potențialului turistic existent; lipsa marcajelor turistice și insuficienta semnalizare a rezervațiilor naturale; infrastructura pentru drumeții și ciclism montan (drumuri forestiere, cărări de munte) este insuficient semnalizată și întreținută; lipsa magazinelor de specialitate (articole sportive, suveniruri, hărți, ghiduri, pliante etc.), lipsa unor facilități de agrement în timpul sezonului rece, fapt care influențează în mod negativ sezonalitatea turismului pentru anotimpul rece; calificare profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice, promovarea deficitară a potențialului turistic din zonă la nivel național, regional și internațional, dezvoltarea insuficientă a unităților de cazare.

Concluziile analizei SWOT arată însă că dimensiunea naturală, culturală și istorică a micro-regiunii este slab valorificată și de aceea este absolut necesară îmbunătățirea sistemului de realizare a evenimentelor culturale și turistice. Având în vedere acestea, măsura urmărește găsirea soluțiilor optime de promovare a micro-regiunii ca zonă turistică și de agrement.

În elaborarea unui plan de promovare a micro-regiunii „Bucovina de Munte” trebuie ținut cont de trei aspecte: atractivitate, accesibilitate și amenajări turistice și de agrement.

Analiza ofertei de cazare turistică prezentată în analiza teritoriului micro-regiunii „Bucovina de Munte” a scos în evidență o serie de deficiențe și disfuncții care afectează, în foarte mare măsură desfășurarea activităților turistice și perspectivele pe termen scurt și mediu.

O altă problemă majoră identificată la nivelul micro-regiunii o constituie lipsa spațiilor amenajate pentru agrement, modalitățile de petrecere a timpului în aer liber fiind limitate.

Măsura își propune astfel o relansare a turismului din micro-regiune prin atragerea resurselor și investitorilor autohtoni, pentru diversificarea și creșterea calității serviciilor turistice și în final pentru creșterea numărului de turiști și a veniturilor directe și indirecte din turism.

Aceste investiții vor avea un impact pozitiv asupra turismului și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri, inclusiv la crearea unor noi locuri de muncă.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- Crearea/modernizarea infrastructurii de cazare și agrement în vederea creșterii gradului de satisfacție a turiștilor;
- Punerea în valoare a micro-regiunii Bucovina de Munte ca destinație turistică în vederea creșterii numărului de turiști.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 ”Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor”, alin. 1, mai exact litera (b).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6A prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) „Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Prin interpretarea oferită termenului de „inovare” de către PNDR 2014-2020, termenul se referă la ceva ce nu a mai fost făcut în teritoriul de intervenție. În acest caz, unele proiecte finanțate prin această măsură vor fi inovative, fie că este vorba de utilizarea unor materiale și tehnologii noi, echipamente inovative pt teritoriu, primele implementări ale unor posibilități de agrement sau proiecte care să contribuie la valorificarea patrimoniului. Această măsură este astfel aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: Măsura contribuie în 2 moduri obiectivului transversal mediu și climă:

1. În primul rând, fiecare investiție trebuie să îndeplinească anumite criterii în ceea ce privește protecția mediului înconjurător: se vor finanța cu prioritate proiecte care respectă un set de reguli minime de protecția mediului și, mai mult, se vor încuraja proiecte care acordă o importanță cât mai mare componentei de mediu, prin criteriile de selecție;

2. În al doilea rând, una din problemele cu care se confruntă orice activitate economică este consumul mare de energie din surse convenționale. Astfel, o serie de proiecte ce se vor finanța vor asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal, prin: înlocuirea surselor de energie convențională cu cele regenerabile, verzi, reducerea emisiilor de carbon, creșterea eficienței utilizării energiei prin acțiuni de izolare termică a clădirilor, instalare de sisteme de iluminat economice și alimentate din surse regenerabile, asigurarea gestionării deșeurilor printr-o infrastructură corespunzătoare etc. Astfel, se va asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: complementară cu M1/3A, M3/3A,

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 4/6A "Creșterea atractivității teritoriului prin dezvoltarea sectorului turistic", contribuie la realizarea Priorității 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu celelalte măsurile din SDL: M5/6A, M6/6B, M7/6B, M8/6B.

13 Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a acestei măsuri este dată de sinergia tuturor proiectelor:

- Din punct de vedere sectorial, proiectele de investiții în domeniul turismului vor duce la creșterea aflului de turiști, care vor putea vizita teritoriul într-un mod sigur, interactiv, interesant, în condiții superioare de cazare și relaxare. Mai mult, datorită investițiilor în agrement, turiștii vor fi încurajați să petreacă mai mult timp în teritoriu.
- Din punct de vedere spațial, prin implementarea măsurii se vor dezvolta astfel de proiecte pe tot teritoriul GAL-ului. Acest lucru va permite turiștilor să petreacă mai mult timp în teritoriu, ceea ce va însemna mai multe venituri încasate local.
- Toate aceste venituri în plus duc la dezvoltarea activităților economice din teritoriu și la o diversificare a produselor/serviciilor oferite (mai multe oportunități de agrement în teritoriu, ceea ce lipsește în acest moment), ceea ce înseamnă mai multe locuri de muncă la nivel local, și va conduce la apariția unor potențiale surse de venit pentru localnici.
- De asemenea, prosperitatea agenților economici înseamnă și mai multe venituri către consiliile locale, care vor putea astfel investi în alte servicii publice.

14 Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr. 215/2014, Reg. 1407/2013

Legislație națională: HG 226/2015, Legea 161/2003, OUG 66/2011, OUG 49/2015, Legea 346/2004, Ordin 65/2013.

15 Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți: - Entități private constituite conform legislației în vigoare, inclusiv asociațiile finanțate prin măsura M3;

Beneficiari indirecți: - populația locală, turiști ce vizitează teritoriul, întreprinderile înființate și/sau dezvoltate în teritoriu

16 Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

17 Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile: Prin această măsură de finanțare sunt eligibile atât proiecte care au parte de investiții, cât și proiecte de achiziții/dotare:

- Proiectele de investiții pentru structuri de cazare (pensiuni agroturistice, locuri de campare, camping, cabane, case tradiționale pentru turiști etc) în mediul rural, furnizare de servicii turistice, restaurante cu specific local, hanuri tradiționale etc

- Investiții în activități pentru petrecerea timpului liber, recreaționale și de agrement (servicii SPA, servicii de închiriere biciclete pentru turiști, aventura parc, mijloace de transport

tradiționale cu specific turistic, spații amenajate pentru practicarea unor activități specifice vieții rurale din Bucovina, amenajări pentru practicarea sporturilor, stâni turistice)

- Investiții în modernizări și dotări suplimentare pentru creșterea gradului de confort sau oferirea unor noi alternative de petrecere a timpului liber pentru unitățile existente;

- Activități de promovare și informare: editare de materiale informative pentru turiști, construire web site, sisteme de rezervări on line, panouri și indicatoare etc;

Aceste acțiuni au un caracter exemplificativ și nu limitativ. De asemeni un proiect poate conține una sau mai multe acțiuni din cele enumerate mai sus.

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt eligibile investițiile care au alt scop decât oferirea de servicii turistice

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;

- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia

- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.

- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Construcția, modernizarea, extinderea sau renovarea de bunuri imobile, cu excepția imobilelor de locuit;

- Achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi;

- Costurile generale ocazionate de cheltuielile menționate mai sus, precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studii de fezabilitate;

- Următoarele investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci;

- Costurile generale ale proiectului se vor încadra într-un procent de maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, respectiv 5% pentru proiectele care se referă la simpla achiziție de echipamente

15. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;

- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;

- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;

- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;

- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;

- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;

- Dovada asigurării capacității și sursei de cofinanțare prin depunerea de documente emise de o instituție financiară în original (extras de cont și/sau contract de credit)

16. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru cele 7 criterii: **Relevanță, Integritate, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă, Locuri de muncă:**

a) Relevanță: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Relevanța proiectului evaluat va fi raportată la analiza diagnostic și analiza SWOT a SDL și va putea fi susținută cu alte date similare colectate

din teritoriu. Prin implementarea proiectului se valorifică direct resursele locale și proiectul propus este relevant pentru potențialul turistic natural, material și imaterial.

Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare a măsurii.

b)Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor SDL. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii/scopul acesteia. Acest criteriu este solicitat tocmai pentru a se asigura contribuția fiecărui proiect la prioritățile de dezvoltare a teritoriului, se va asigura o dezvoltare integrată și simultană a domeniilor de activitate. Vor fi prioritizate IMM-urile care au obținut finanțare prin măsura M1 pentru realizarea unui produs local și au accesat o schemă de calitate pentru respectivul produs prin măsura M3;

c)Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului, respectiv prin implementarea proiectului se estimează o creștere a numărului de vizitatori în teritoriu. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare.

d)Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Deoarece proiectele sunt generatoare de venit, se va analiza maniera în care solicitantul finanțării va asigura continuitatea proiectului pe baza sustenabilității operaționale și financiare, realizarea unor investiții care vor necesita costuri cât mai mici de mentenanță și administrare.

e)Inovare: Îndeplinirea acestui criteriu este dată de caracterul inovativ al soluțiilor propuse. În evaluarea criteriului vor fi luate în considerare toate aspectele proiectului, de la tehnici de construcție/materiale utilizate, la metode de prezentare a informației, soluții tehnologice implementate etc. Termenul „inovare” va fi utilizat în accepțiunea enunțată în PNDR 2014-2020, respectiv „Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.” Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

f)Mediu și climă: se urmărește alinierea la obiectivul transversal de la nivel european de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice, astfel:

- proiectul implementează soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.utilizarea de materiale ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a echipamentelor cu un consum energetic/de apă eficient, creșterea suprafețelor ocupate de spații verzi, promovarea și diseminarea unui stil de viață prietenos cu mediul înconjurător

- minimizarea la sursă a deșeurilor și/sau susținerea colectării selective, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane;

- proiectul implementează măsuri de protejare a biodiversității și ecosistemului, de creștere a eficienței energetice pt infrastructura realizată prin proiect.

g)Locuri de muncă: în cadrul acestui criteriu se urmărește promovarea cu prioritate a proiectelor care creează noi locuri de muncă (nu menținerea celor existente), cu normă întreagă sau cu jumătate de normă. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

17. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil este de maxim 90 % din totalul cheltuielilor eligibile¹³.

Suma maximă alocată unui proiect este de 80.000 euro

Suma totală alocată măsurii este de 400.000 euro

18. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice totale 400.0000 euro

Număr total locuri de muncă create: 3

Creșterea numărului de turiști la nivel de teritoriu GAL Bucovina de munte: 5%

---

¹³ Acordarea sprijinului nerambursabil se va face cu respectarea criteriilor privind încadrarea în ajutorul de minimis prevăzute în Reg. (UE) nr. 1407/2013 precum și în legislația națională în vigoare, respectiv încadrarea în plafonul maxim 200.000 Euro pe care o întreprindere unică îi poate primi pe o perioadă de 3 ani.

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii
Dezvoltarea serviciilor și activităților productive din teritoriu M5/6A

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

x

SERVICII

x

SPRIJIN FORFETAR

--

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

SDL urmărește creșterea bunăstării și calității vieții rezidenților, atât din punct de vedere social (infrastructură,educare și formare continuă, sănătate, acces la actul de cultură și recreere, etc.), dar și economic (dezvoltarea agriculturii, industriei prelucrătoare, creșterea calității serviciilor și creșterea numărului de locuri de muncă). Pentru creșterea competitivității pe termen lung a economiei locale este necesară construirea unei economii puternice prin maximizarea utilizării forței de muncă și a potențialului local.

Trecerea la economia de piață a însemnat, evoluția a două componente: transferul dreptului de proprietate asupra întreprinderilor de la stat la persoane de drept privat, precum și apariția unor întreprinderi particulare noi, ca rezultat al unor inițiative particulare, independente, care au luat naștere ca urmare a schimbărilor petrecute în unitățile aflate încă în proprietatea statului. Aceste două căi de evoluție s-au manifestat mai mult sau mai puțin simultan, dar în ritmuri diferite. Ambele au avut însă mari repercusiuni asupra pieței muncii. În timp ce privatizarea a dus la reducerea numărului de locuri de muncă, amplificând astfel șomajul, mai ales pe termen lung, noul sector particular a creat cea mai mare parte a noilor locuri de muncă. Pe lângă meritul de a fi contribuit la apariția unui sector privat din ce în ce mai puternic, unele dintre aceste întreprinderi se caracterizează printr-o deosebită flexibilitate și capacitate de adaptare la nou, manifestându-se ca o forță motrice remarcabilă a progresului economic în micro-regiune. Existența unor politici și a unui cadru de reglementare, care să permită întreprinderilor să opereze și să se dezvolte într-un mediu concurențial adecvat, este fundamentală pentru susținerea creșterii sectorului IMM.

În ciuda progreselor semnificative realizate în ultimii ani, există încă bariere administrative-birocratice care impun costuri adiționale nejustificate pentru întreprinzătorii ce doresc să demareze sau să-și extindă afacerea.

Este necesar să se introducă măsuri pentru contracararea barierelor administrative și tehnice, să se dezvolte un cadru instituțional coerent pentru elaborarea și implementarea politicilor specifice și să îmbunătățească dialogul dintre instituții, partenerii sociali și structurile de reprezentare a intereselor IMM-urilor, pentru maximizarea eforturilor de dezvoltare ale sectorului.

Industria prelucrătoare deține la nivelul micro-regiunii „Bucovina de Munte” un procent semnificativ, datorită resurselor de care dispune zona. Astfel, tehnologizarea firmelor care activează în domeniu este esențială pentru creșterea competitivității acestui sector economic. Având în vedere potențialul de care dispune micro-regiunea este absolut necesară valorificarea acestuia. Astfel, măsura urmărește găsirea de soluții pentru creșterea competitivității IMM-

urilor din micro-regiune, în special al celor care activează în domeniul prelucrării produselor specifice zonei.

În ceea ce privește încadrarea în SWOT a acestei măsuri, nevoia ei este justificată prin prezența unor elemente atât la secțiunea Puncte tari, cât și la Oportunități. Astfel, în teritoriul GAL Bucovina de munte, se remarcă: predominanța netă a IMM-urilor cu un grad de adaptabilitate mai ridicat la cerințele pieței; sectorul terțiar este bine reprezentat; vechi tradiții în prelucrarea unor resurse locale (lemn, țesături etc.); reconversia unor capacități economice spre arii de productivitate adaptate condițiilor locale; înființarea de noi IMM-uri situație care ar conduce la dezvoltarea cadrului economic; existența unor domenii cu potențial de absorbție și modernizare ridicat (turism, agricultură, meșteșuguri tradiționale)

Concluziile analizei SWOT arată însă că implementarea acestei măsuri este necesară pentru stimularea mediului de afaceri din spațiul rural prin susținerea financiară a întreprinzătorilor care realizează activități neagricole pentru prima dată, fie pentru cei care modernizează și/sau dezvoltă întreprinderile existente. Măsura contribuie la: ocuparea unei părți din excedentul de forță de muncă existent, la diversificarea economiei rurale, la creșterea veniturilor populației rurale și a nivelului de trai, la scăderea sărăciei.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

Obiectivele specifice ale măsurii sunt:

- Creșterea numărului de investiții în activitățile de producție și servicii de la nivelul micro-regiunii;
- Creșterea competitivității IMM-urilor din domeniul producției și serviciilor non agricole;
- Creșterea numărului de IMM-uri care utilizează tehnologie și echipamente TIC de ultimă generație;
- Investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local, precum și marketingul acestora.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 19 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 ”Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor”, alin. 1, mai exact litera (b).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6A prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) „Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Prin interpretarea oferită termenului de „inovare” de către PNDR 2014-2020, termenul se referă la ceva ce nu a mai fost făcut în teritoriul de intervenție. În acest caz, unele proiecte finanțate prin această măsură vor fi inovative, fie că este vorba de utilizarea unor materiale și tehnologii noi, echipamente inovative pt teritoriu, primele implementări ale unor posibilități de agrement sau proiecte care să contribuie la valorificarea patrimoniului. Această măsură este astfel aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: Măsura contribuie în 2 moduri obiectivului transversal mediu și climă:

1. În primul rând, fiecare investiție trebuie să îndeplinească anumite criterii în ceea ce privește protecția mediului înconjurător: se vor finanța cu prioritate proiecte care respectă un set de reguli minime de protecția mediului și, mai mult, se vor încuraja proiecte care acordă o importanță cât mai mare componentei de mediu, prin criteriile de selecție;

2. În al doilea rând, una din problemele cu care se confruntă orice activitate economică este consumul mare de energie din surse convenționale. Astfel, o serie de proiecte ce se vor finanța vor asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal, prin: înlocuirea surselor de energie convențională cu cele regenerabile, verzi, reducerea emisiilor de carbon, creșterea eficienței utilizării energie, instalare de sisteme de iluminat economice și alimentate din surse regenerabile, asigurarea gestionării deșeurilor printr-o infrastructură corespunzătoare etc. Astfel, se va asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Nu este cazul

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 5/6A "Dezvoltarea serviciilor și activităților productive din teritoriu", contribuie la realizarea Priorității 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu celelalte măsurile din SDL: M4/6A, M6/6B, M7/6B, M8/6B.

18 Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a acestei măsuri este dată de sinergia tuturor proiectelor care vor fi implementate în teritoriu:

- Veniturile suplimentare generate de activitățile finanțate prin această măsură conduc la dezvoltarea altor activități economice din teritoriu și la o diversificare a produselor/serviciilor oferite ceea ce înseamnă mai multe locuri de muncă la nivel local, și va duce la apariția unor potențiale surse de venit pentru localnici.

- De asemenea, prosperitatea agenților economici înseamnă și mai multe venituri către consiliile locale, care vor putea astfel investi în serviciile publice.

19 Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr.215/2014. Reg 1407/2013

Legislație națională: HG 226/2015, Legea 161/2003, OUG 66/2011, OUG 49/2015, Legea 346/2004.

20 Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți: - Entități private constituite conform legislației în vigoare

Beneficiari indirecți: - Populația locală, Autorități publice locale

21 Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

22 Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile: Prin această măsură de finanțare sunt eligibile atât proiecte care au parte de investiții, cât și proiecte de achiziții/dotare:

- Dezvoltarea de noi activități economice industriale și servicii bazate inclusiv pe valorificarea resurselor locale (producerea și/sau procesarea unor bunuri sau materiale neagricole)
- Furnizarea de servicii necesare spațiului rural, exclusiv cele din domeniul agricultură;
- Realizare de obiecte și produse tradiționale și valorificarea lor în magazinele proprii;
- Dotarea cu tehnologie modernă a IMM-urilor din micro-regiune, inclusiv TIC;
- Crearea și/modernizarea atelierelor de prelucrare a diverselor produse tradiționale;
- Crearea de mici magazine de desfacere a produselor obținute din activități non-agricole.

Aceste acțiuni au un caracter exemplificativ și nu limitativ. De asemeni un proiect poate conține una sau mai multe acțiuni din cele enumerate mai sus.

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt eligibile investițiile care ca scop prelucrarea și comercializarea produselor agricole.

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;
- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia
- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.
- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Construcția, modernizarea, extinderea sau renovarea de bunuri imobile;
- Achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi;
- Costurile generale ocazionate de cheltuielile menționate mai sus, precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studii de fezabilitate;
- Următoarele investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci;
- Costurile generale ale proiectului se vor încadra într-un procent de maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, respectiv 5% pentru proiectele care se referă la simpla achiziție de echipamente

19. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;
- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;
- Dovada asigurării capacității și sursei de cofinanțare prin depunerea de documente emise de o instituție financiară în original (extras de cont și/sau contract de credit)

20. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru fiecare dintre cele 7 criterii:

Relevanță, Integrare, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă, Locuri de muncă:

a)Relevanță: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Relevanța proiectului evaluat va fi raportată la analiza diagnostic și analiza SWOT a SDL și va putea fi susținută cu alte date similare colectate

din teritoriu. Prin implementarea proiectului se valorifică direct resursele locale neagricole și proiectul propus este relevant pentru mediul economic local, respectiv se vor promova cu prioritate proiectele care valorifică tradițiile locale.

Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare a măsurii.

b)Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor SDL. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii/scopul acesteia. Acest criteriu este solicitat tocmai pentru a se asigura contribuția fiecărui proiect la prioritățile de dezvoltare a teritoriului identificate prin SDL. Astfel, se va asigura o dezvoltare integrată și simultană a domeniilor de activitate;

c)Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d)Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Deoarece proiectele sunt generatoare de venit, se va analiza maniera în care solicitantul finanțării va asigura continuitatea proiectului pe baza sustenabilității operaționale și financiare, realizarea unor investiții care vor necesita costuri cât mai mici de mentenanță și administrare.

e)Inovare: Îndeplinirea acestui criteriu este dată de caracterul inovativ al soluțiilor propuse. În evaluarea criteriului vor fi luate în considerare toate aspectele proiectului, de la tehnici de construcție/materiale utilizate, la metode de prezentare a informației, soluții tehnologice implementate etc. Termenul „inovare” va fi utilizat în accepțiunea enunțată în PNDR 2014-2020, respectiv „Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.” Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

f)Mediu și climă: se urmărește alinierea la obiectivul transversal de la nivel european de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice, astfel:

- proiectul implementează soluții prietenoase cu mediul înconjurător (ex.utilizarea de materiale ecologice, a unor surse de energie neconvenționale, a echipamentelor cu un consum energetic/de apă eficient, creșterea suprafețelor ocupate de spații verzi, promovarea și diseminarea unui stil de viață prietenos cu mediul înconjurător

- minimizarea la sursă a deșeurilor generate și/sau susținerea colectării seletive a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor și gestionarea corespunzătoare cu respectarea principiilor strategice și a minimizării impactului asupra mediului și sănătății umane;

- proiectul implementează măsuri de protejare a biodiversității și ecosistemului, de creștere a eficienței energetice pt infrastructura realizată prin proiect.

g)Locuri de muncă: în cadrul acestui criteriu se urmărește promovarea cu prioritate a proiectelor care creează noi locuri de muncă (nu menținerea celor existente), cu normă întreagă sau cu jumătate de normă. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

21. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil este de maxim 90 % din totalul cheltuielilor eligibile¹⁴.

Suma maximă alocată unui proiect este de 50.000 euro

Suma totală alocată măsurii este de 100.000 euro

22. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice totale 100.0000 euro

Număr total locuri de muncă create: 2

---

¹⁴ Acordarea sprijinului nerambursabil se va face cu respectarea criteriilor privind încadrarea în ajutorul de minimis prevăzute în Reg. (UE) nr. 1407/2013 precum și în legislația națională în vigoare, respectiv încadrarea în plafonul maxim 200.000 Euro pe care o întreprindere unică îi poate primi pe o perioadă de 3 ani.

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii

Îmbunătățirea condițiilor de viață prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de bază locale - M6/6B

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

x

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Prezenta măsură urmărește crearea condițiilor de bază pentru o dezvoltare teritorială echilibrată, precum asigurarea infrastructurii de utilitate publică, accesul neîngrădit la serviciile de sănătate și educație, toate având la bază respectarea condițiilor de protecție a mediului înconjurător. Consolidarea infrastructurii rurale este necesară pentru a asigura o modernizare organizată a micro-regiunii „Bucovina de Munte”. Aceasta va conduce la o creștere a calității vieții pentru toți cetățenii micro-regiunii și la facilitarea dezvoltării rapide a afacerilor și atragerii de noi investiții. Gradul de dezvoltare a sistemul de utilității publice arată nivelul de trai al cetățenilor din localitatea respectivă, de aceea este absolut necesar accelerarea modernizării acestuia pentru a ajunge la standardele din UE.

Având în vedere că rețeaua de căi de comunicație reprezintă „cartea de vizită” a localităților, măsura urmărește rezolvarea unor probleme legate de acestea, ce va genera o mobilitate eficientă a populației din micro-regiune dar și creșterea numărului de turiști.

De asemenea, măsura urmărește rezolvarea problemelor legate de aspectul spațiului public din micro-regiunea „Bucovina de Munte”, în vederea creșterii atractivității per general a zonei. Se are în vedere modernizarea principalelor edificii publice, dotarea locurilor de odihnă și recreere cu mobilier adecvat, creșterea și modernizarea locurilor de joacă, reorganizarea zonelor dezafectate. Această măsură raspunde astfel unor probleme critice ale comunităților locale identificate și evidențiate în concluziile analizei SWOT, domeniile Urbanism și teritoriu, precum și cel educațional și de sănătate: slaba utilizare a surselor de energie neconvențională deși zona dispune de potențial pentru crearea de „energie verde”, atitudine necorespunzătoare a populației la problemele de mediu, întreținerea necorespunzătoare a albiilor râurilor și lipsa lucrărilor pentru apărarea împotriva inundațiilor, nivelul scăzut al infrastructurii rutiere secundare modernizate în zonă, insuficientă valorificare a tuturor elementelor ce alcătuiesc cadrul natural, stare precară a căilor de acces, zonele verzi, deși bine reprezentate, sunt parțial amenajate și dotate cu mobilier urban, nu există suficiente locuri de joacă pentru copii și cele existente sunt amenajate cu mobilier vechi, din piese metalice, inexistența unor spații pentru comercializarea produselor locale, lipsa sistemelor de canalizare a apei reziduale, primăriile nu dispun de utilaje pentru serviciile publice locale, comunele nu au rețea de termoficare și de gaze, dotări și spații insuficiente pentru asigurarea de servicii medicale adecvate în sistemul de sănătate publică și privată, număr redus acțiuni și programe desfășurate în sprijinul comunității locale în parteneriate public-privat, slaba dezvoltare a infrastructurii sportive în micro-regiune, insuficiența spațiilor destinate desfășurării de activități sportive.

Măsura va contribui la îmbunătățirea sau extinderea serviciilor locale de bază destinate populației rurale, inclusiv a celor de sportive, educaționale și de sănătate, precum și a infrastructurii aferente, îmbunătățirea infrastructurii la scară mică (inclusiv investiții în domeniul energiei din surse regenerabile și al economisirii energiei). Măsura vizează satisfacerea unor nevoi ale comunității locale, dezvoltarea socio-economică a teritoriului, precum și crearea unor noi locuri de muncă.

Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural este indispensabil legată de existența unei infrastructuri rurale, existența și accesibilitatea serviciilor de bază, inclusiv a celor sportive, educaționale și de sănătate. Acestea reprezintă o cerință esențială pentru creșterea calității vieții și care pot conduce la o incluziune socială, inversarea tendințelor de declin economic și social și de depopulare a zonelor rurale.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

- îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor și clădirilor publice locale (parcuri, terenuri de joacă, piețe locale, sedii etc.);
- îmbunătățirea serviciilor publice locale prin dotarea lor cu echipamente necesare;
- îmbunătățirea siguranței publice prin înființarea și/sau modernizarea rețelelor de iluminat public și prin instalarea sistemelor de supraveghere;
- Consolidarea, modernizarea, extinderea și dotarea clădirilor educaționale și de sănătate: spații de învățământ, diferite facilități pentru acces și activități didactice, săli de sport și terenuri de sport, biblioteci, dispensare medicale etc
- Creșterea gradului de echipare cu infrastructură de utilitate publică a comunelor din cadrul micro-regiunii „Bucovina de Munte”.

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 ”Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, alin. 1, mai exact litera (b), (d), (g).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Prin interpretarea oferită termenului de „inovare” de către PNDR 2014-2020, termenul se referă la ceva ce nu a mai fost făcut în teritoriul de intervenție. În acest caz, unele proiecte finanțate prin această măsură vor fi inovative, fie că este vorba de utilizarea unor materiale și tehnologii noi, echipamente inovative pt teritoriu, piețe agricole pentru produsele locale, creșterea eficienței energetice și utilizarea energie din surse regenerabile. Din acest motiv, această măsură este aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: Măsura contribuie în 2 moduri obiectivului transversal mediu și climă:

1. În primul rând, fiecare investiție trebuie să îndeplinească anumite criterii în ceea ce privește protecția mediului înconjurător. În acest fel, se vor finanța cu prioritate proiecte care respectă

un set de reguli minime de protecția mediului și, mai mult, se vor încuraja proiecte care acordă o importanță cât mai mare componentei de mediu;

2. În al doilea rând, una din problemele cu care se confruntă administrațiile publice este consumul mare de energie din surse convenționale. Astfel, o serie de proiecte ce se vor finanța vor asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal, prin: înlocuirea surselor de energie convențională cu cele regenerabile, verzi, reducerea emisiilor de carbon, creșterea eficienței utilizării energiei prin acțiuni de izolare termică a clădirilor, instalare de sisteme de eliminat economice și alimentate din surse regenerabile, asigurarea gestionării deșeurilor printr-o infrastructură corespunzătoare etc.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Nu este cazul

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 6/6B ”Îmbunătățirea condițiilor de viață prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de bază locale”, contribuie la realizarea Priorității 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu celelalte măsurile din SDL: M4/6A, M5/6A, M7/6B, M8/6B.

23 Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a acestei măsuri este dată de îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației din teritoriu și impactul asupra activităților economice:

- Modernizarea infrastructurii rurale va conduce la facilitarea dezvoltării rapide a afacerilor și atragerii de noi investiții, creșterea numărului de turiști, ceea ce va avea un impact semnificativ la nivelul creșterii ofertei de locuri de muncă în teritoriu;
- Dotarea cu echipamente a serviciilor publice va genera economii bugetare prin eliminarea externalizării unor activități, și va susține o mai facilă mentenanță a investițiilor realizate;
- Creșterea gradului de siguranță publică va genera beneficii suplimentare prin îmbunătățirea percepției populației rurală asupra vieții la sat;
- Asigurarea unor condiții de educație și sport la nivel european va genera beneficii suplimentare prin reducerea efectului imigraționist al tinerilor din spațiul rural către orașe;
- Promovarea proiectelor de investiții în domeniul medical va contribui la o populație mai puțin expusă afecțiunilor, ceea ce înseamnă resurse economisite pentru tratamentul afecțiunilor și de asemenea în productivitatea muncii, care va crește datorită unui absenteism pe motive de sănătate mai mic și datorită condiției mai bune a muncitorilor. Toate acestea duc la venituri mai mari în cadrul teritoriului.

24 Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr. 215/2014

Legislație națională: HG 226/2015, O.U.G 34/2006, Legea 215/2001, a administrației publice locale, Legea 161/2003, OUG 66/2011, OUG 49/2015.

25 Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

- Beneficiari direcți:*
- autorități publice locale și asociațiile acestora (ADI-uri)
- Beneficiari indirecți:*
- populația locală
  - entități private înființate și/sau dezvoltate în teritoriu
  - ONG-uri din teritoriu

26 Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv

- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

27 Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile:

- Înființarea, amenajarea spațiilor publice pentru populația rurală: spații verzi, parcuri, locuri de joacă pentru copii
- Înființarea/dezvoltarea și dotarea infrastructurii de valorificare a produselor locale
- Înființarea și/sau extinderea rețelei publice de iluminat
- Înființarea și/sau extinderea sistemelor de supraveghere
- Achiziționare utilaje, echipamente pentru serviciile publice locale din cadrul primăriilor
- Înființarea, modernizarea și/sau dotarea unităților de învățământ, școli și grădinițe
- Înființarea, modernizarea și/sau dotarea unităților medicale, dispensare comunale
- Reabilitare, modernizare, drumuri comunale
- Înființarea și modernizarea de săli și terenuri de sport

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt eligibile proiectele generatoare de venituri.

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;
- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia
- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.
- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Construcția, modernizare/extindere sau renovarea de bunuri imobile
- Achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi
- Costurile generale ocazionate de cheltuielile menționate mai sus, precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studii de fezabilitate
- Următoarele investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci;
- Costurile generale ale proiectului se vor încadra într-un procent de maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, respectiv 5% pentru proiectele care se referă la simpla achiziție de echipamente

23. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;
- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;

24. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru cele 7 criterii: **Relevanță, Integritate, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă, Locuri de munca:**

a)Relevanță: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Relevanța proiectului evaluat va fi raportată la analiza diagnostic și analiza SWOT a SDL și va putea fi susținută cu alte date similare colectate din teritoriu. În evaluarea acestui criteriu se va ține cont de:

- Distribuția geografică a problemei/problemelor pe care le abordează: cu cât aceste probleme sunt mai răspândite (se găsesc pe o suprafață mai mare a teritoriului), cu atât acest criteriu va fi mai bine punctat

- Magnitudinea problemei: cu cât problema se manifestă în rândul unui număr mai mare de persoane, cu atât punctajul pentru acest criteriu este mai mare;

Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare a măsurii.

b)Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor SDL. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii. Acest criteriu este solicitat tocmai pentru a se asigura contribuția fiecărui proiect la prioritățile de dezvoltare a teritoriului identificate prin SDL. Astfel, se va asigura o dezvoltare integrată și simultană a domeniilor de activitate;

c)Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d)Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Deoarece proiectele nu sunt generatoare de venit, se va analiza maniera în care solicitantul finanțării va asigura continuitatea proiectului - identificarea unor surse de finanțare ulterioare realiste, realizarea unor investiții care vor necesita costuri cât mai mici de mentenanță și administrare.

e)Inovare: Îndeplinirea acestui criteriu este dată de caracterul inovativ al soluțiilor propuse. În evaluarea criteriului vor fi luate în considerare toate aspectele proiectului, de la tehnici de construcție/materiale utilizate, la metode de prezentare a informației, soluții tehnologice implementate etc. Termenul „inovare” va fi utilizat în accepțiunea enunțată în PNDR 2014-2020, respectiv „Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.” Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

f)Mediu și climă: se urmărește alinierea la obiectivul transversal de la nivel european de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice. În cazul acestei măsuri există o serie de aspecte obligatorii minime pentru a îndeplini acest criteriu: solicitantul trebuie să demonstreze că va avea un management corespunzător al deșeurilor (colectare selectivă și colectare separată pentru anumite materiale - toxice sau poluante).

Această condiție este obligatorie, nerespectarea ei ducând la punctarea cu 0 puncte la acest criteriu.

Pentru punctajul maxim la acest criteriu, solicitantul trebuie să facă dovada:

- În cazul proiectelor de construcții este promovată utilizarea unor materiale naturale și biodegradabile, utilizarea unor materiale corespunzătoare și prietenoase cu mediul înconjurător, care să nu fie dăunătoare mediului înconjurător;
- Utilizarea a cel puțin unei surse de energie regenerabilă (care să producă cel puțin 10% din energia utilizată în cadrul activității);
- Reducerea consumului de energie/apă/combustibil cu cel puțin 10%

g)Locuri de muncă: în cadrul acestui criteriu se urmărește promovarea cu prioritate a proiectelor care creează noi locuri de muncă, cu normă întreagă sau cu jumătate de normă.

25. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil este de 100 % din totalul cheltuielilor eligibile.

Suma maximă alocată unui proiect este de 200.000 euro

Suma totală alocată măsurii este de 1.003.805 euro

26. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice locale 1.003.805 euro

Număr total locuri de muncă create: 1

Populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite: 5.000 locuitori

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii

Creșterea capacității a asigurare a serviciilor sociale de calitate pentru persoanele aflate în dificultate - M7/6B

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

x
x

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Asistența socială reprezintă un domeniu prioritar al politicilor publice, având influențe profunde asupra dezvoltării economice. În ultimii ani s-a remarcat tendința de descentralizare a sistemului de asistență socială social spre nivelurile administrative locale, județene. În acest context este importantă elaborarea unor programe în domeniul asistenței sociale la nivel local, care să completeze și să fie coroborate cu strategiile și programele de la nivel județean, regional și național. Un element prioritar necesar desfășurării în condiții de succes a actului de asistență socială îl reprezintă modernizarea și dotarea corespunzătoare a infrastructurii de protecție socială. În acest context, elaborarea unui plan cadru, care să sublinieze necesitatea implicării tuturor factorilor responsabili în politica de dezvoltare a resurselor umane, în creșterea gradului de ocupare și în combaterea excluziunii sociale, este o prioritate. Această măsură raspunde astfel unor probleme critice ale comunităților locale identificate în cadrul analizei teritoriului și și evidențiate în concluziile analizei SWOT, domeniul SISTEMUL EDUCAȚIONAL, SOCIAL ȘI DE SĂNĂTATE: lipsa unui sistem de asistență socială la domiciliu, lipsa spațiilor pentru desfășurarea activităților din domeniul asistenței și protecției sociale, colaborare încă deficitară între mediul public și cel privat din domeniul protecției sociale, slaba dezvoltare a infrastructurii sociale în micro-regiune, capacitate scăzută de a asigura servicii sociale pentru toate categoriile de persoane aflate în dificultate, existența fenomenului copiilor crescuți fără părinți, aceștia fiind plecați la muncă în străinătate, existența unui număr considerabil de bătrâni, aflați în imposibilitatea de a se îngriji singuri, capacitatea insuficientă a căminelor de bătrâni din teritoriu de acoperire a nevoilor de asistență, existența unui singur centru de plasament pentru copii cu probleme, prezența pe teritoriul GAL Bucovina de munte a unor zone cu grad de sărăcie ridicat, număr redus acțiuni și programe desfășurate în sprijinul comunității locale în parteneriate public-privat, rolul ONG-urilor în influențarea deciziilor în zonă este de o intensitate scăzută. Măsura va contribui la îmbunătățirea sau extinderea serviciilor sociale destinate populației rurale, vizând satisfacerea unor nevoi ale comunității locale, dezvoltarea socio-economică a teritoriului, precum și crearea unor noi locuri de muncă.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

- Investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor sociale destinate populației rurale din teritoriul GAL Bucovina de munte, inclusiv dotarea lor cu echipamente necesare, cu excepția infrastructurilor de tip rezidențial;

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 ”Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, alin. 1, litera (b), (d).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Prin interpretarea oferită termenului de „inovare” de către PNDR 2014-2020, termenul se referă la ceva ce nu a mai fost făcut în teritoriul de intervenție. Având în vedere lipsa unor infrastructuri sociale în teritoriul GAL Bucovina de munte, fiecare proiect va fi inovativ. De asemenea, pentru a combate riscul excluziunii sociale, proiectele vor avea obligatoriu componente care să combată segregarea, precum încurajarea participării întregii comunități la activitățile din cadrul proiectului. De asemenea, unele proiecte finanțate prin această măsură vor fi inovative, fie că este vorba de utilizarea unor materiale și tehnologii noi, echipamente inovative pt teritoriu, piețe agricole pentru produsele locale, creșterea eficienței energetice și utilizarea energie din surse regenerabile.

-Mediu și climă: Măsura contribuie în 2 moduri obiectivului transversal mediu și climă:

1. În primul rând, fiecare investiție trebuie să îndeplinească anumite criterii în ceea ce privește protecția mediului înconjurător. În acest fel, se vor finanța cu prioritate proiecte care respectă un set de reguli minime de protecția mediului și, mai mult, se vor încuraja proiecte care acordă o importanță cât mai mare componentei de mediu;

2. În al doilea rând, una din problemele cu care se confruntă comunitățile este consumul mare de energie din surse convenționale. Astfel, o serie de proiecte ce se vor finanța vor asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal, prin: înlocuirea surselor de energie convențională cu cele regenerabile, verzi, reducerea emisiilor de carbon, creșterea eficienței utilizării energiei prin instalare de sisteme de iluminat economice și alimentate din surse regenerabile, asigurarea gestionării deșeurilor printr-o infrastructură corespunzătoare etc. Se vor încuraja evitarea risipei și utilizarea materialelor reciclate.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Nu este cazul

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 7/6B ”Creșterea capacității a asigurare a serviciilor sociale de calitate pentru persoanele aflate în dificultate”, contribuie la realizarea Priorității 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu celelalte măsurile din SDL: M4/6A, M5/6A, M6/6B, M8/6B.

28 Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a măsurii este dată de mai multe aspecte:

- Dezvoltarea capacității resursei umane privind furnizarea de servicii sociale: prin implementarea proiectelor din această măsură se vor crea echipe specializate și eficiente care să furnizeze servicii sociale în teritoriu, ceea ce va facilita dezvoltarea acestora pe orizontală (extinderea în alte locații) sau pe verticală (diversificarea serviciilor sociale),

- Diversificarea activităților din teritoriu: înființarea și funcționarea infrastructurilor sociale va duce automat la nevoia de anumite bunuri și servicii pentru ele. Furnizarea acestora de la nivel

local este un element de valoare adăugată care nu trebuie ignorat. Mai mult, în cazul în care infrastructurile sociale dezvoltă o activitate lucrativă din punct de vedere economic, acestea vor funcționa ca un catalizator local pentru alte afaceri situate mai sus sau mai jos pe lanțul valoric.

•Dezvoltarea unui teritoriu cu un nivel al calității vieții crescut: prin favorizarea serviciilor sociale către grupurile aflate în dificultate și reducerea disparităților sociale

3. Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr. 215/2014,

Legislație națională: HG 226/2015, O.U.G 34/2006, Legea 215/2001, a administrației publice locale, Legea 161/2003, OUG 66/2011, OUG 49/2015, Legea 272/2004, Legea 448/2006, Legea 292/2011, Legea 197/2012, OG 68/2003, HG 539/2005, HG 268/2007, HG 1113/2014, HG 1118/2014, HG 383/2015, HG 867/2015, Ordin nr.1372/2010, Ordin 1838/2014, Ordin 424/2014, Ordin 67/2015

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți:

- ONG-uri
- Entități private
- GAL¹⁵

Beneficiari indirecți: populația locală afală în situații de risc sau dificultate, autorități publice din teritoriu, întreprinderile înființate și/sau dezvoltate în teritoriu

5. Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile:

Proiecte de înființare/dotare de centre multifuncționale de incluziune socială. Acestea trebuie să permită derularea de activități variate din domeniul serviciilor sociale: educație, integrare, centru de zi, cantină socială, fermă socială, centru de consiliere, centru de tip „respiro”, unitate de învățământ de tipul „a doua șansă”, centru de formare profesională continuă etc. Termenul de „multifuncțional” se referă la posibilitatea de a derula în cadrul acestei infrastructuri *activități integrate* de ajutorare a persoanelor aflate în situații de risc, combatere a sărăciei și riscului de excluziune socială. Activitatea se consideră una „integrată” în cazul în care cuprinde cel puțin 2 dintre următoarele componente:

- Creare centre de zi pentru copii, vârstnici și persoane cu dizabilități;
- Înființare servicii de îngrijire la domiciliu pentru vârstnici și persoane cu dizabilități;
- Inițierea și sprijinirea programelor pentru combaterea abandonului școlar;
- Înființare sau modernizare și dotare servicii sociale existente: cantine sociale, servicii mobile de acordare a hranei, ambulanță socială etc;
- Centre comunitare multifuncționale de asistență socială și medicală;

---

¹⁵ În situația în care în urma lansării primului apel de selecție nu se depun proiecte de către alți beneficiari eligibili

- Reducerea părăsirii timpurii a școlii, măsuri de prevenție, măsuri de acompaniere, adaptate nevoilor și specificului comunității
- Furnizarea de servicii integrate pentru copii, tineri, adulți/ părinți etc
- Sprijinirea dezvoltării/furnizării de servicii sociale/furnizarea de servicii în cadrul centrelor comunitare integrate medico-sociale. O atenție importantă va fi acordată încurajării abordărilor inovative în furnizarea acestor servicii, cum ar fi: furnizarea serviciilor sociale prin promovarea utilizării forței de muncă de la nivelul comunității, furnizarea de servicii de către echipe mobile multi-funcționale, experimentarea unor noi relații de tip contractual între autoritățile locale și/sau furnizorii privați de servicii sociale și partenerii comunitari, pachet minim social de servicii destinat prevenirii separării copilului de familia sa
- Campanii de informare și conștientizare/acțiuni specifice în domeniul combaterii discriminării, precum și pentru implicarea activă/voluntariatul membrilor comunității în soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt eligibile proiecte de infrastructuri de tip rezidențial, respectiv care includ servicii de cazare

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;
- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia
- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.
- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Construcția, modernizare/extindere sau renovarea de bunuri imobile;
- Achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi
- Costurile generale ocazionate de cheltuielile menționate mai sus, precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studii de fezabilitate
- Costurile generale ale proiectului se vor încadra într-un procent de maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, respectiv 5% pentru proiectele care se referă la simpla achiziție de echipamente

27. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;
- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;
- Operaționalizarea infrastructurii sociale se va realiza de către o entitate acreditată ca furnizor de servicii sociale
- Pentru asigurarea sustenabilității proiectelor beneficiarii pot solicita finanțare prin axa V POCU, prin depunerea unui proiect distinct, cu respectarea condițiilor specifice POCU, precum și din fonduri proprii;

28. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru cele 6 criterii: **Relevanță, Integrare, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă:**

a) Relevanță: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Relevanța proiectului evaluat va fi raportată la analiza diagnostic și analiza SWOT a SDL și va putea fi susținută cu alte date similare colectate din teritoriu. În evaluare se va ține cont de mai multe perspective:

- Distribuția geografică a problemei/problemelor pe care le abordează: cu cât aceste probleme sunt mai răspândite (se găsesc pe o suprafață mai mare a teritoriului), cu atât acest criteriu va fi mai bine punctat

- Magnitudinea problemei: cu cât problema se manifestă în rândul unui număr mai mare de persoane, cu atât punctajul pentru acest criteriu este mai mare;

Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare a măsurii.

b) Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor SDL. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii. Acest criteriu este solicitat tocmai pentru a se asigura contribuția fiecărui proiect la prioritățile de dezvoltare a teritoriului identificate prin SDL. Astfel, se va asigura o dezvoltare integrată a domeniilor de activitate;

c) Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d) Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Se va analiza maniera în care solicitantul finanțării va asigura continuitatea proiectului-identificarea unor surse de finanțare ulterioare realiste, realizarea unor investiții care vor necesita costuri cât mai mici de mentenanță și administrare. În cazul proiectelor focalizate pe implementarea de campanii (de vaccinare, screening, educare) se va evalua impactul pe care acestea îl vor avea și cum se va manifesta acesta pe termen lung.

e) Inovare: Îndeplinirea acestui criteriu este dată de caracterul inovativ al soluțiilor propuse. În evaluarea criteriului vor fi luate în considerare toate aspectele proiectului, de la tehnici de construcție/materiale utilizate, la metode de prezentare a informației, soluții tehnologice implementate etc. Termenul „inovare” va fi utilizat în accepțiunea enunțată în PNDR 2014-2020, respectiv „Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.” Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

f) Mediu și climă: se urmărește alinierea la obiectivul transversal de la nivel european de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice. În cazul acestei măsuri există o serie de aspecte obligatorii minime pentru a îndeplini acest

criteriu: pentru toate proiectele implementate este obligatoriu un management corespunzător al deșeurilor (colectare selectivă și colectare specială a deșeurilor dăunătoare/toxice). Această condiție este obligatorie, nerespectarea ei ducând la punctarea cu 0 puncte la acest criteriu.

Pentru punctajul maxim la acest criteriu, solicitantul trebuie să facă dovada:

- În cazul proiectelor de construcții este promovată utilizarea unor materiale naturale și biodegradabile, utilizarea unor materiale care să nu fie dăunătoare mediului înconjurător;
- De asemenea, proiectele care susțin implementarea de campanii vor trebui să dea dovadă de utilizarea câtor mai puține resurse materiale (hârtie pentru materiale de diseminare a informației), și acestea să fie prietenoase mediului (hârtie reciclată, culori pe bază de apă)

29. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil este de 100 % din totalul cheltuielilor eligibile.

Suma maximă alocată unui proiect este de 100.000 euro

Suma totală alocată măsurii este de 170.000 euro

30. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice locale 170.0000 euro

Număr total locuri de muncă create: 0

Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite: 300 locuitori

Denumirea măsurii - CODUL Măsurii
Conservarea și valorificarea patrimoniului natural, cultural și tradițional din teritoriul
M8/6B

Tipul măsurii:

INVESTIȚII

SERVICII

SPRIJIN FORFETAR

x

1.Descrierea generala a masurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Micro-regiunea reprezintă un important centru al moștenirii culturale (păstrarea tradițiilor, a obiceiurilor, arta meșteșugurilor, ansambluri de biserici, monumente istorice, rezervații naturale și antropice) și adăpostește o bogată cultură tradițională, o arhitectură diversă și un mod de viață bazat pe valori tradiționale. Micro-regiunea Bucovina de munte nu reușește însă să utilizeze cu succes aceste resurse unice în avantajul economic al populației.

Măsura răspunde atât nevoilor identificate în prezentarea teritoriului - analiza diagnostic și în analiza SWOT, respectiv: degradare treptată a fondului din patrimoniul cultural construit existent, valorificare ineficientă a unor zone cu concentrare mare de monumente ale naturii, lipsa spațiilor pentru promovarea și valorificarea eficientă a patrimoniului mobil din zonă, insuficientă valorificare a tuturor elementelor ce alcătuiesc cadrul natural, vizibilitate și promovare scăzută a monumentelor istorice și culturale, resurse financiare insuficiente pentru revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradițională, lipsa atelierelor pentru realizarea meșteșugurilor artistice, măsuri insuficiente luate pentru păstrarea monumentelor istorice și culturale, promovarea insuficientă a evenimentelor care pun în evidență tradițiile și obiceiurile din regiune, lipsa posibilităților de agrement pentru turiști și populație, lipsa informațiilor pentru turiști.

Această măsură va oferi sprijin financiar pentru protejarea obiectivelor culturale și a altor spații menite să găzduiască acțiuni de stimulare, păstrare și transmitere de meșteșuguri, tradiții sau alte activități tradiționale locale, organizarea de spectacole cu caracter tradițional, programe turistice, târguri, manifestări tradiționale, găsirea de soluții optime de conservare a rezervațiilor forestiere, floristice, geologice existente la nivelul micro-regiunii Bucovina de Munte, construirea unor noi structuri de agrement, centre de informare turistică și materiale informative. De asemenea, urmărește conservarea siturilor Natura 2000 existente în zonă. Aceste investiții vor avea un impact pozitiv asupra turismului și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri, crearea unor noi locuri de muncă.

Obiectiv(e) de dezvoltare rurală ”Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă” ale Reg. (UE) nr. 1305/2013, art. 4, la care contribuie.

Obiectiv(e) specific(e) al(e) măsurii:

- Conservarea rezervațiilor naturale și punerea în valoare a zonelor naturale protejate existente în micro-regiune în vederea creșterii atractivității turistice a micro-regiunii;
- Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului arhitectural precum și crearea/modernizarea infrastructurii conexe;

- Promovarea patrimoniului cultural imaterial de la nivelul micro-regiunii în vederea afirmării identității locale;
- Valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric de pe teritoriul GAL Bucovina de munte, astfel încât acesta să contribuie la atragerea turiștilor în teritoriu și indirect la dezvoltarea economiei locale

Măsura contribuie la prioritatea/prioritățile prevăzute la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013 numărul 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”.

Măsura corespunde obiectivelor art. 20 din Reg. (UE) nr. 1305/2013 ”Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, alin. 1, mai exact litera (f), (d).

Măsura contribuie la Domeniul de intervenție 6B prevăzut la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013) „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”

Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013: Inovare, Mediu și climă

-Inovare: Prin interpretarea oferită termenului de „inovare” de către PNDR 2014-2020, termenul se referă la ceva ce nu a mai fost făcut în teritoriul de intervenție. În acest caz, unele proiecte finanțate prin această măsură vor fi inovative, fie că este vorba de utilizarea unor materiale și tehnologii noi, echipamente inovative pt teritoriu, primele implementări ale unor evenimente de perpetuare și valorificare a tradițiilor sau proiecte care să contribuie la valorificarea patrimoniului. Această măsură este astfel aliniată obiectivului transversal.

-Mediu și climă: Măsura contribuie în 3 moduri obiectivului transversal mediu și climă:

1. În primul rând, fiecare investiție trebuie să îndeplinească anumite criterii în ceea ce privește protecția mediului înconjurător: se vor finanța cu prioritate proiecte care respectă un set de reguli minime de protecția mediului și, mai mult, se vor încuraja proiecte care acordă o importanță cât mai mare componentei de mediu;

2. În al doilea rând, prin obiectivul specific al măsurii, aceasta își propune conservarea rezervațiilor naturale și punerea în valoare a zonelor naturale protejate existente în micro-regiune, astfel de proiecte contribuind în mod direct la atingerea obiectivului transversal;

3. În al treilea rând, una din problemele cu care se confruntă patrimoniul material (fie el natural sau cultural) este accesul dificil la obiective. Acest acces dificil face ca vizitarea acestor obiective de patrimoniu să aducă daune mediului înconjurător: Utilizarea unor căi de acces improvizate/neîntreținute corespunzător, care distrug relieful și flora. De asemenea, lipsa unei infrastructuri de management al deșeurilor duce la poluarea mediului înconjurător, un element care nu este doar dăunător mediului, ci și atractivității zonei în sine. O parte dintre proiectele finanțate prin această măsură vor consta în modernizarea infrastructurii de acces la obiectivele de patrimoniu și de plasare a unei infrastructuri corespunzătoare de colectare a deșeurilor. Astfel, se va asigura o contribuție directă la acest obiectiv transversal.

Complementaritatea cu alte măsuri din SDL: Nu este cazul

Sinergia cu alte măsuri din SDL:

Măsura 8/6B ”Conservarea și valorificarea patrimoniului natural, cultural și tradițional din teritoriu”, contribuie la realizarea Priorității 6 „Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale”, împreună cu celelalte măsurile din SDL: M4/6A, M5/6A, M6/6B, M7/6B.

29 Valoarea adăugată a măsurii

Valoarea adăugată a acestei măsuri este dată de sinergia proiectelor:

- Din punct de vedere sectorial, proiectele de valorificare a patrimoniului natural și cultural-tradițional vor duce la creșterea afluxului de turiști, care vor putea vizita obiectivele într-un mod sigur, interactiv, interesant și cu un impact cât mai mic asupra respectivelor obiective. Mai mult, datorită investițiilor în patrimoniul imaterial, turiștii vor fi încurajați să petreacă mai mult timp în teritoriu. Acest lucru înseamnă mai multe venituri pentru toți agenții economici locali. Promovarea anumitor elemente de patrimoniu imaterial (meșteșuguri îndeosebi) va duce la apariția unor potențiale surse de venit pentru localnici.
- Din punct de vedere spațial, prin implementarea măsurii se vor dezvolta astfel de proiecte pe tot teritoriul GAL-ului. Acest lucru va permite turiștilor să petreacă mai mult timp în teritoriu, ceea ce va însemna mai multe venituri încasate local.
- Toate aceste venituri în plus duc la dezvoltarea activităților economice din teritoriu și la o diversificare a produselor/serviciilor oferite (mai multe oportunități de agrement în teritoriu, ceea ce lipsește în acest moment), ceea ce înseamnă mai multe locuri de muncă.
- De asemenea, prosperitatea agenților economici înseamnă și mai multe venituri către consiliile locale, care vor putea întreține și extinde investițiile de valorificare a patrimoniului

30 Trimiteri la alte acte legislative

Legislație europeană: Reg. (UE) nr. 1303/2013, Reg. (UE) nr. 1305/2013, Reg. (UE) nr. 807/2014, Reg. (UE) nr. 215/2014

Legislație națională: HG 226/2015, O.U.G 34/2006, Legea 215/2001, Legea 161/2003, OUG66/2011, OUG 49/2015, Legea 5/2000, HG 2151/2004, OUG 26/2000

31 Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă)

Beneficiari direcți: - autorități publice locale și asociațiile acestora (ADI-uri)
- ONG-uri constituite conform OUG 26/2000

Beneficiari indirecți: - populația locală, turiști ce vizitează teritoriul, entități private

32 Tip de sprijin

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv
- Plăți în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau a unei garanții echivalente corespunzătoare procentului de 100 % din valoarea avansului, în conformitate cu art. 45 (4) și art. 63 ale Reg. (UE) nr. 1305/2013.

33 Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile:

Prin această măsură de finanțare sunt eligibile atât proiecte care au parte de investiții, cât și proiecte de achiziții/dotare, și proiecte care sprijină strict implementarea unor activități:

-Proiectele de investiții pentru crearea, renovarea și modernizarea de muzee și centre pentru promovarea culturii tradiționale din micro-regiune, valorificarea unui obiectiv cultural, istoric, material conform următoarelor sugestii: reabilitarea și construirea obiectivului în sine, reabilitarea (sau construirea) căii de acces către acesta, plasarea unor panouri informative, dotarea cu echipamentul necesar pentru animarea obiectivelor (costume tematice, instrumente muzicale, echipamente de proiecție/sunet)

-Conservarea și protejarea monumentelor naturii și ariilor naturale: construirea unor puncte de belvedere sau puncte de observație (cu modalități de informare corespunzătoare), reabilitare/înființare de trasee turistice pentru drumeții/cicloturism/mountain-bike/echitație, dotarea unor puncte de geo-caching, bird watching, dotarea spațiilor destinate turismului în aer

liber-locuri de picnic, amenajări speciale pentru făcut foc, locuri de campare, debarcadere/pontoane, parcuri aferente;

- Construire structuri de agrement, centre de informare turistică, materiale informative
- Proiecte de investiții pentru valorificarea patrimoniului imaterial: construirea, reabilitarea și dotarea cu echipamente a unui spațiu pentru desfășurarea unor activități specifice zonei cum ar fi ateliere pentru diferite meșteșuguri, șezători, dotarea cu costume populare/recuzită, echipament foto/audio/video pentru ansamblurile folclorice/teatru;
- Proiectele de promovare a patrimoniului: evenimente de tipul: serbări locale, zile ale satului, evenimente de folclor locale, festivaluri de artă, tabere de creație sau educative. Sunt posibile atât continuarea/reluarea unor evenimente tradiționale și/sau consacrate, cât și implementarea unor evenimente noi, atâta timp cât se demonstrează valoarea lor din punct de vedere al dezvoltării și valorificării patrimoniului local.

Acțiuni neeligibile: Prin această măsură nu sunt eligibile proiectele generatoare de venituri.

Reguli generale de eligibilitate a cheltuielilor

- Cheltuielile trebuie să fie efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023 ;
- Cheltuielile sunt efectuate după semnarea contractului de finanțare a proiectului și înainte de data de finalizare a acestuia
- Toate cheltuielile aferente proiectului sunt efectuate pe teritoriul GAL Bucovina de munte.
- NU este permisă achiziționare echipamentelor second hand

Tipuri de cheltuieli eligibile aferente investițiilor :

- Construcția, modernizare/extindere sau renovarea de bunuri imobile
- Achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente noi;
- Costurile generale ocazionate de cheltuielile menționate mai sus, precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, inclusiv studii de fezabilitate;
- Costurile generale ale proiectului se vor încadra într-un procent de maxim 10% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele care prevăd construcții-montaj, respectiv 5% pentru proiectele care se referă la simpla achiziție de echipamente

31. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul nu trebuie să fie în insolvență sau în incapacitate de plată;
- Solicitantul se angajează să asigure întreținerea/mentenanța investiției pe o perioadă de minim 5 ani, de la ultima plată;
- Investiția să se încadreze în tipul de sprijin prevăzut prin măsură;
- Investiția trebuie să fie în corelare cu strategia de dezvoltare locală și/sau județeană;
- Investiția să se realizeze în teritoriul GAL Bucovina de munte;

32. Criterii de selecție

Selecția proiectelor se va efectua utilizându-se o evaluare pentru cele 7 criterii: **Relevanță, Integrare, Eficiență, Sustenabilitate, Inovare, Mediu și climă, Locuri de muncă:**

a)Relevanță: se referă la modul în care realizarea acestui proiect rezolvă o problemă identificată ca fiind relevantă la nivel local. Relevanța proiectului evaluat va fi raportată la analiza SWOT a SDL și va putea fi susținută cu alte date similare colectate din teritoriu. În evaluarea acestui criteriu se va ține cont de:

- Distribuția geografică a problemelor pe care le abordează: cu cât aceste probleme sunt mai răspândite (pe o suprafață mai mare a teritoriului), acest criteriu va fi mai bine punctat;

- Magnitudinea problemei: cu cât problema se manifestă în rândul unui număr mai mare de persoane, cu atât punctajul pentru acest criteriu este mai mare;
Modalitatea de punctare a acestui criteriu se regăsește în fișa de evaluare a măsurii.

b)Integrare: acest criteriu evaluează modul în care proiectele finanțate prin această măsură contribuie la atingerea obiectivului măsurii și a obiectivelor SDL. Se va evalua modul în care proiectul va contribui la acestea: cât anume contribuie direct la indicatorii SDL, cum anume contribuie la obiectivul specific al măsurii. Acest criteriu este solicitat tocmai pentru a se asigura contribuția fiecărui proiect la prioritățile de dezvoltare a teritoriului identificate prin SDL, asigurându-se o dezvoltare integrată și simultană a domeniilor de activitate;

c)Eficiență: criteriul eficiență se referă la modul în care proiectul va fi implementat: respectarea rezonabilității cheltuielilor, metodologia de implementare/monitorizare a proiectului și activităților acestuia. Vor fi favorizate proiectele care au stabilită o metodologie clară de monitorizare a grupului țintă și de evaluare a impactului proiectului. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare aferentă măsurii.

d)Sustenabilitate: criteriul sustenabilitate se referă la potențialul de continuare a activității după finalizarea proiectului. Deoarece nu toate proiectele sunt generatoare de venit, se va analiza maniera în care solicitantul finanțării va asigura continuitatea proiectului - identificarea unor surse de finanțare ulterioare realiste, realizarea unor investiții care vor necesita costuri cât mai mici de mentenanță și administrare. Prin îndeplinirea acestui criteriu se asigură continuitatea proiectului și a dezvoltării la nivelul întregului teritoriu.

e)Inovare: Îndeplinirea acestui criteriu este dată de caracterul inovativ al soluțiilor propuse. În evaluarea criteriului vor fi luate în considerare toate aspectele proiectului, de la tehnici de construcție/materiale utilizate, la metode de prezentare a informației, soluții tehnologice implementate etc. Termenul „inovare” va fi utilizat în accepțiunea enunțată în PNDR 2014-2020, respectiv „Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.” Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

f)Mediu și climă: se urmărește alinierea la obiectivul transversal de la nivel european de protecție a mediului înconjurător și combatere a efectelor schimbărilor climatice. În cazul acestei măsuri există o serie de aspecte obligatorii minime pentru a îndeplini acest criteriu: pentru proiectele implementate este obligatoriu un management corespunzător al deșeurilor (colectare selectivă și specială a deșeurilor toxice). Această condiție este obligatorie.

În cazul proiectelor de valorificare a patrimoniului natural (amenajarea de puncte de observare, de amenajare a traseelor turistice, amenajare locuri de picnic, panouri informative), este obligatorie respectarea normelor impuse de clasificarea zonei. Pentru construcție este obligatorie utilizarea unor materiale naturale și biodegradabile, nedaunatoare mediului.

În cazul proiectelor de valorificare a patrimoniului cultural-tradițional, solicitanții vor trebui să se angajeze să respecte îndrumarele-model alcătuite de către Ordinul Arhitecților România.

Acesta va asigura, pe lângă respectarea tradiționalismului rural și a specificului local, și utilizarea unor materiale corespunzătoare și prietenoase cu mediul înconjurător.

g)Locuri de muncă: se urmărește promovarea cu prioritate a proiectelor care creează noi locuri de munca, cu normă întreagă sau cu jumătate de normă. Modalitatea de punctare a acestui criteriu este detaliată în fișa de evaluare a proiectelor pentru această măsură.

33. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

Sprijinul public nerambursabil este de 100 % din totalul cheltuielilor eligibile.

Suma maximă alocată unui proiect este de 70.000 euro

Suma totală alocată măsurii este de 260.000 euro

34. Indicatori de monitorizare

Cheltuieli publice locale 260.0000 euro

Număr total locuri de muncă create: 1

Populație netă care beneficiază de servicii/ infrastructuri îmbunătățite: 1.000 locuitori

CAPITOLUL VI. Descrierea complementarității și/sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante

Orice comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare. Lipsa unei viziuni poate duce la o activitate haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase. Experiența internațională a arătat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine atunci când fac parte dintr-un cadru coerent și când există o coordonare la nivel strategic. Prevederile orientărilor strategice propuse prin SDL au fost corelate cu celelalte prevederi în domeniu, identificate în cadrul unor documente programatice de la nivel național, regional, și județean:

M1 Proiecte de investiții pentru creșterea valorii adăugate a produselor locale are drept obiective specifice: modernizarea și restructurarea sectorului agroalimentar în vederea creșterii productivității muncii și a accesului pe piață, creșterea gradului de prelucrare a produselor agricole primare din teritoriu, contribuind astfel la obiectivele:

-**Strategiei de Dezvoltare Rurala a României 2014-2020**, precizează în domeniul prioritar 1 COMPETITIVITATE¹⁶: ”Investițiile pentru creșterea competitivității, în ferme în unitățile de procesare a produselor agricole, sunt necesare pentru realizarea unei creșteri economice accelerate, care va conduce, în final, la convergența veniturilor cu nivelul UE”

-**Cadrului național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030**, care are drept scop ”stabilirea obiectivelor de dezvoltare durabilă a sistemului agroalimentar românesc și a spațiului rural pentru reluarea creșterii economice a României”;

-**Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020** are prevăzut ca Obiectiv specific 3.6: Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale, Masura 3.6.2: Dezvoltarea de activități economice alternative în mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacității antreprenoriale a tinerilor, ținta pt 2022: ”Investiții în demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinată colectării, depozitării, procesării și marketingului fructelor de pădure, plantelor medicinale și aromatice, ciupercilor de pădure și Sprijin pentru demararea sau dezvoltarea unei afaceri ce vizează procesarea produselor agricole sau de origine animală”¹⁷

M2 Sprijin pentru facilitarea și promovarea formelor asociative are drept obiectiv specific: Susținerea înființării și dezvoltării structurilor asociative pentru a crește șansele de dezvoltare ale producătorilor, contribuind astfel la obiectivele documentelor programatice:

-**Cadrului național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030**, care are drept prioritate 4.6.5. Politica de dezvoltare a serviciilor agricole: ”Sprijinirea înființării și dezvoltării asociațiilor de producători agricoli cu scopul dezvoltării producției și mai mult pentru aprovizionarea cu input-uri, depozitarea, procesarea și valorificarea produselor; asocierea producătorilor reprezintă o importantă măsură de întărire a rolului acestora în relația cu procesatorii pentru valorificarea eficientă a producției”¹⁸;

---

¹⁶ Strategia de Dezvoltare Rurala a României 2014-2020, pag.4

¹⁷ Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, pag 326

¹⁸ Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030, pag.107

-**Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020**, prin măsura 3.1 Crearea și consolidarea rețelelor de afaceri și a clusterelor își propune ”Infiintarea de rețele regionale de afaceri orizontale (de exemplu, asociații sau grupuri de producători) sau verticale (de tipul lanțuri de valoare), precum și de noi cluster”¹⁹.

-**Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Suceava pentru perioada 2011-2020** are drept obiectiv specific: ”Creșterea contribuției economiei rurale la dezvoltarea județului prin stimularea spiritului antreprenorial și valorificarea resurselor specifice spațiului rural, Subdirecția de dezvoltare: 5.1 Creșterea atractivității spațiului rural și încurajarea micilor întreprinzători-Constituire asociații de agricultori, producători”²⁰

M3 Promovarea produselor locale în vederea participării la schemele de calitate naționale și europene are drept obiectiv specific: Creșterea valorii adăugate a produselor locale prin certificarea calității lor la nivel național sau internațional, prin aceasta contribuind la obiectivele următoarelor documente programatice:

- **Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030**, care are drept ”Prioritate 4.6.6 Alte măsuri: Stimularea producătorilor pentru certificarea produselor conform specificațiilor UE (TSG, PGI, PDO) pentru creșterea atractivității pe piețele internaționale”²¹.

- **Memorandumul Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014-2020)**, în cadrul Obiectiv general 2: Creșterea atractivității zonei montane defavorizate și stabilizarea populației montane, prevede ca măsură specifică ”Sprijinirea IMM-urilor/a persoanelor ce derulează activități specifice menite să sprijine turismul- certificarea produselor specifice regionale/ a produselor din zonele montane”²².

M4 Creșterea atractivității teritoriului prin dezvoltarea sectorului turistic are drept obiective specifice: Crearea/modernizarea infrastructurii de cazare și agrement în vederea creșterii gradului de satisfacție a turiștilor; Punerea în valoare a micro-regiunii Bucovina de Munte ca destinație turistică în vederea creșterii numărului de turiști, contribuind astfel la:

-**Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026**, ce are drept obiective: ”Dezvoltarea zonelor montane și a stațiunilor montane pentru a oferi facilități și atracții oaspeților pe parcursul întregului an, Asigurarea unei dezvoltări durabile a turismului într-o manieră în care bogățiile sale de mediu, culturale și de patrimoniu să fie în egală măsură apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare, Asigurarea recunoașterii turismului ca factor cheie în cadrul economiei și ca un generator de noi locuri de muncă”²³

- **Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020**, are ca Obiectiv specific 3.6: Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale, Măsura 3.6.2: Dezvoltarea de activități economice alternative în mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacității antreprenoriale a tinerilor, ținta pt 2022: ”Investiții în dezvoltarea infrastructurii de turism rural (turism montan, turism pentru pescuit sportiv, turism ecvestru, cicloturism) și a agroturismului”²⁴

---

¹⁹ Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, pag 316

²⁰ Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Suceava pentru perioada 2011-2020, pag.141

²¹ Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030, pag.106

²² Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014-2020), pag.20

²³ Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007-2026, pag.163

²⁴ Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, pag 326

M5 Dezvoltarea serviciilor și activităților productive din teritoriu are drept obiective specifice: Creșterea competitivității IMM-urilor din domeniul producției și serviciilor non agricole, Investiții pentru dezvoltarea activităților meșteșugărești, de artizanat și a altor activități tradiționale non-agricole cu specific local, precum și marketingul acestora, subscriindu-se astfel obiectivelor următoarelor strategii:

-**Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2013-2020-2030** având ca obiectiv național orizont 2020 ”Consolidarea structurilor din domeniul agroalimentar și silvic concomitent cu dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale pentru reducerea în continuare a decalajelor și atingerea nivelului mediu actual de performanță al țărilor membre ale UE, cu ținta specifică: diversificarea activităților non-agricole și a spiritului antreprenorial”²⁵

- **Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020**, are ca Obiectiv specific 3.6: Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale, Masura 3.6.2: Dezvoltarea de activități economice alternative în mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacității antreprenoriale a tinerilor, ținta pt 2022: ”Încurajarea activităților meșteșugărești/artizanale, inclusiv de distribuție și comercializare a acestora”²⁶.

M6 Îmbunătățirea condițiilor de viață prin dezvoltarea infrastructurii și serviciilor de bază locale are printre obiective specifice: Îmbunătățirea condițiilor de viață a locuitorilor prin amenajarea spațiilor și clădirilor publice locale, Consolidarea, modernizarea, extinderea și dotarea clădirilor educaționale și de sănătate contribuind astfel la:

-**Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2013-2020-2030**, are ca obiectiv național orizont 2020: ”Definitivarea procesului de reformă în administrația publică și reducerea substanțială a decalajelor față de nivelul mediu de performanță al administrației centrale și locale și al serviciilor publice din celelalte state membre ale UE”²⁷.

- **Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020**, are prevăzut ca ”Obiectiv specific 3.6: Sprijinirea dezvoltării zonelor rurale, Masura 3.6.1 Asigurarea condițiilor de dezvoltare a mediului rural, prin realizarea de investiții în infrastructura locală, ținte pt anul 2022”²⁸.

M7 Creșterea capacității de asigurare a serviciilor sociale de calitate pentru persoanele aflate în dificultate are ca obiectiv specific: Investiții în crearea, îmbunătățirea sau extinderea serviciilor sociale destinate populației rurale, subscriindu-se astfel:

-**Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020)**, cu obiectivul specific: ”asigurarea dezvoltării unei rețele naționale de servicii sociale de bună calitate, distribuite adecvat în teritoriu și accesibile tuturor beneficiarilor la nivel național. Principalele priorități vizează: dezvoltarea serviciilor sociale integrate la nivelul comunității și consolidarea serviciilor sociale pentru protecția copilului”²⁹.

-**Strategiei de dezvoltare economică și socială a județului Suceava pentru perioada 2011-2020** ce are ca ”Subdirecție de dezvoltare 4.4 Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale”³⁰.

---

²⁵ Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2013-2020-2030, pag.122

²⁶ Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, pag 326

²⁷ Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2013-2020-2030, pag.142

²⁸ Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, pag 324

²⁹ Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020, pag.28

³⁰ Strategia de dezvoltare economică și socială a județului Suceava pentru perioada 2011-2020, pag.234

M8 Conservarea și valorificarea patrimoniului natural, cultural și tradițional din teritoriu are drept obiectiv specific: Valorificarea patrimoniului natural, cultural și istoric de pe teritoriul GAL Bucovina de munte, contribuind astfel la obiectivele documentelor:

- **Memorandumul Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate(2014-2020)**, în cadrul ”Obiectiv general 2 Conservarea și valorificarea resurselor culturale, are ca și Obiective specifice: Protejarea, promovarea și menținerea vie a patrimoniului imaterial și a creației contemporane și Promovarea, conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural material”³¹.

- **Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020**, cu ”Obiectiv specific 3.7: Sprijinirea valorificării potentialului turistic existent, Masura3.7.1: Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic, tinte pt 2022”³².

Astfel, măsurile ce contribuie la atingerea obiectivelor de dezvoltare locale, a obiectivelor de dezvoltare rurală și transversale, a priorităților de dezvoltare, și respectiv domeniilor de intervenție sunt complementare și contribuie la atingerea obiectivelor altor documente de programare strategică, de interes național, sectorial, regional și județean.

---

³¹ Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014-2020), pag.17

³² Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, pag 327

CAPITOLUL VII. Descrierea planului de acțiune

Grupul de Acțiune Locală Bucovina de Munte, pentru a asigura buna implementare a SDL, pune la dispoziția resurselor umane implicate în implementarea planului de acțiune: infrastructura și logistica necesară, ce constă în săli, echipamente IT, echipamente audio-video, birotică, mobilier de birou, materiale de prezentare.

GAL-ul dispune de dotări și echipamente IT, dobândite prin achiziție în cadrul contractului de finanțare pentru cheltuieli de funcționare al GAL Bucovina de munte, din perioada de programare 2007-2013, constând în:

- Tehnică de calcul și birotică: sisteme IT performante (computere) cu acces la rețeaua Internet, imprimante alb-negru/color, multifuncționale, copiatoare alb-negru/color;
- Instrumente de comunicații: fax, telefon;
- Conexiune permanentă la Internet.
- Aparat foto, videoproiector
- Spider, roll-up-uri.

În cadrul sediului GAL Bucovina de Munte din comuna Pojorita sunt puse la dispoziție următoarele facilități:

- Spațiul necesar pentru organizarea ședințelor și arhivarea documentelor în perioada de implementare și monitorizare a proiectului ;
- Mobilier de birou necesar pentru desfășurarea activităților;
- Acces la telefonie fixă, telefonie mobilă, fax, Internet pentru a se asigura comunicarea între parteneri GAL-ului;
- Sisteme de calcul desktop și laptop pentru desfășurarea activităților;
- Birotică (copiatoare, imprimante).

De asemenea, la sediile primăriilor partenere ale GAL-ului pot fi desfășurate ședințe pentru determinarea gradului de implementare a SDL.

Resursele materiale exemplificate, alături de resursele umane și financiare vor contribui la implementarea acțiunilor propuse prin Planul de acțiune.

Resursele financiare necesare pentru desfasurarea actiunilor propuse vor fi alcatuite din:

- bugetul alocat costurilor de funcționare și animare GAL: 394.602 euro
- resurse externe: cotizatiile membrilor; venituri realizate din activități economice directe; donații, sponsorizări sau legate;
- resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale;
- alte venituri prevăzute de lege.

În estimarea bugetului s-a ținut cont de prevederile sub-măsurii 19.2 din fișa tehnică a axei Leader, care specifică faptul că bugetul pentru cheltuielile de funcționare a fiecărui GAL va fi de maxim 20% din totalul cheltuielilor publice eligibile din strategia de dezvoltare locală.

Perioada de implementare a planului de acțiune a fost stabilită la 15 de semestre, respectiv până la 31.12.2023, acoperind astfel perioada de pregătire și lansare a apelurilor de proiecte, perioada de implementare a proiectelor contractate și perioada de monitorizare a acestora.

CAPITOLUL VIII. Descrierea procesului de implicare a comunităților locale în elaborarea strategiei

În procesul de elaborare a SDL, identificarea problemelor care au stăut la baza stabilirii obiectivelor, priorităților de dezvoltare, domeniilor de intervenție ale micro-regiunii „Bucovina de Munte” și la elaborarea măsurilor s-a realizat printr-o abordare de tip ”bottom-up”, conform logicii „identificarea problemei ➤ soluționarea acesteia”, ceea ce va conduce la folosirea cât mai eficientă și concretă a resurselor, cu efecte semnificativ benefice asupra comunității.

Analiza diagnostic a teritoriului și populației și analiza SWOT au fost completate prin consultarea populației, mediului de afaceri, societății civile și sectorului public cu privire la problemele de zi cu zi pe care le confruntă, prin **activitățile de animare ale teritoriului** și prin intermediul unei **anchete pe bază de chestionar**.

Astfel, în teritoriul GAL Bucovina de munte s-au organizat:

- **10 acțiuni de animare a teritoriului, câte una în fiecare UAT membră**, constând într-o dezbatere publică la nivelul fiecărei localități membre, cu participanți din toate sectoarele de activitate, lideri locali formali și informali, reprezentanți ai minorităților, grupurilor de producători, mass media locală, instituțiilor locale. Rezultatele desfășurării celor 10 dezbateri publice, în care s-au analizat în mod interactiv necesitățile și oportunitățile de dezvoltare ale fiecărei zone de către actorii locali reprezentativi pentru comunitățile din care provin, s-au concretizat în procese verbale ce cuprind fișe ale localităților pentru fiecare UAT în parte, cuprinzând atât colectare de informații privind resursele existente în teritoriul comunei (analiza sa SWOT) precum și nevoile/necesitățile ei de dezvoltare.

- **3 întâlniri ale celor 73 de parteneri** membrii în viitorul GAL Bucovina de munte pentru perioada de programare 2014-2020 în localitățile: Pojorita, Vama și Breaza, cele 3 fiind UAT-uri reprezentative pentru teritoriu din punct de vedere al situației în spațiul acoperit de GAL Bucovina de munte.

- Consultarea inițială a partenerilor GAL Bucovina de munte s-a realizat în prima întâlnire a partenerilor din **comuna Pojorita**, în data de 18.03.2016. În cadrul acesteia au fost invitați și au participat reprezentanți ai tuturor celor 73 de parteneri ce și-au exprimat intenția de a face parte din structura GAL Bucovina de munte pentru perioada 2014-2020. Această primă întâlnire a avut drept scop prezentarea și consultarea acestora cu privire la structura viitoarei Strategii de Dezvoltare locală precum, a metodologiei de realizare a activităților de mobilizare, consultare și implicare a actorilor locali, ce vor fi realizate în perioada imediat următoare și s-a finalizat cu semnarea acordului de parteneriat.

- Consultarea intermediară a partenerilor GAL a avut loc cu participarea de asemenea a celor 73 de parteneri, în **comuna Vama**, în data de 28.03.2016. Ca urmare a finalizării analizei diagnostic și SWOT a teritoriului, în cadrul acestei de a doua întâlniri s-au stabilit și aprobat obiectivele de dezvoltare locală a teritoriului pentru perioada de programare 2014-2020, precum și structura organizatorică și modul de funcționare al asociației, regulamentul său de organizare și funcționare, procedura de evaluare și selecție a proiectelor ce vor fi depuse în cadrul SDL.

- Consultarea finală a celor 73 de parteneri a avut loc înainte de depunerea SDL, în **comuna Breaza**, în data de 01.04.2016. Ultima întâlnire a partenerilor a avut drept scop supunerea spre analiză și aprobarea formei finale a SDL 2014-2020, a fișelor măsurilor ce vor fi finanțate, planul de acțiune și planul de finanțare. S-au propus și aprobat componența Comitetului de Selecție, membrii săi supleanți și a Comisiei de soluționare a contestațiilor, Comitetul de monitorizare a implementării SDL. În această etapă are loc validarea și asumarea de către partenerii GAL a documentului programatic, asigurându-se astfel girul comunității și susținerea obiectivelor de dezvoltare rezultate în urma procesului de consultare, diseminare și elaborare prin abordarea de tip LEADER ” de jos în sus.

- **O ancheta pe bază de chestionar** realizată pe două paliere, prin două sondaje diferite, la nivelul sectorului public și a celui privat (persoane fizice, ONG, IMM-uri). Cele două sondaje au conținut de asemenea și instrumente prin care să se prelucreze nu numai așteptările oamenilor de afaceri și ale populației, ci și recomandările pe care aceștia le formulează la momentul întocmirii Strategiei de Dezvoltare Locală.

Sondajele de opinie au avut ca obiective ale cercetării:

- Identificarea/definirea situației existente în zona „Bucovina de Munte”;
- Identificarea domeniilor prioritare de acțiune;
- Identificarea de propuneri concrete de acțiune pentru dezvoltarea micro-regiunii a)

Pentru a avea o imagine cât mai corectă asupra principalelor aspecte problematice de la nivelul micro-regiunii „Bucovina de Munte” a fost realizat, în anul 2016, un sondaj de opinie, pe un eșantion de 430 de persoane cu domiciliul în cele 10 comune ce alcătuiesc Grupul de Acțiune Locală „Bucovina de Munte”. Pentru stabilirea numărului de chestionare ce vor fi distribuite în fiecare localitate parteneră, s-a aplicat un algoritm de calcul pentru determinarea eșantionului reprezentativ, conform tabelului anexat.

b) De asemenea pentru a se identifica constrângerile specifice cu care se confruntă administrațiile publice locale din teritoriu și implicit viziunea lor de dezvoltare, a aspectelor comune și omogene ale acestora, în paralel cu chestionarea populației s-au adresat cereri de informații către toate cele 10 primării din teritoriul GAL.

Localitate	Nr.loc.	Reprezentativitate	Chestionare/UAT	Nr. pers. întâlniri
BREAZA	1512	4,73	20	8
FRUMOSU	3220	10,08	43	16
FUNDU MOLDOVEI	3594	11,25	48	18
IZVOARELE SUCEVEI	2063	6,46	28	10
MOLDOVA-SULITA	1865	5,84	25	9
MOLDOVITA	4970	15,56	67	25
POJORITA	2908	9,10	39	15
SADOVA	2285	7,15	31	11
VAMA	5426	16,99	73	28
VATRA MOLDOVITEI	4099	12,84	56	20
TOTAL	31942		430	160

În procesul de animare s-a asigurat promovarea egalității dintre bărbați și femei și a integrării de gen, cât și prevenirea oricărei discriminări pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, respectiv:

- în cadrul chestionarului s-au consemnat de către fiecare respondent apartenența la etnie, gen, categoria de vârstă; în procesul de distribuire a chestionarelor s-a avut în vedere respectarea procentelor de reprezentativitate, în raport cu categoriile mai sus menționate;
- în cadrul întâlnirilor din cele 10 comune și întâlnirile partenerilor s-a promovat participarea într-un număr cât mai mare a femeilor, tinerilor, etniilor conlocuitoare, fără a se restricționa accesul unei categorii dezavantajate.

CAPITOLUL IX. Organizarea viitorului gal și descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei

Organizarea GAL BUCOVINA DE MUNTE - conform Regulamentului de Organizare și Funcționare Resursele umane implicate în buna implementare și monitorizare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală „Bucovina de Munte”:

Echipa de Implementare (EI) a Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL „Bucovina de Munte” - este structura operativă a Grupului de Acțiune Locală „Bucovina de Munte”, responsabilă de implementarea Strategiei de Dezvoltare Local (SDL). În acest sens, EI urmărește realizarea măsurilor identificate ca fiind prioritare pentru dezvoltarea durabilă a micro-regiunii „Bucovina de Munte”.

Atribuțiile Echipa de Implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL „Bucovina de Munte”:

- urmărește implementarea Planului de Acțiune a SDL;
- asigură animarea teritoriului și promovarea în rândul actorilor locali a apelurilor de proiecte pentru consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa operațiunile, inclusiv promovarea capacităților lor de management al proiectelor;
- realizează inițierea apelurilor de proiecte (cereri de propuneri) în conformitate cu planul de acțiune a SDL, prin prioritizarea operațiunilor în funcție de contribuția acestora la atingerea obiectivelor strategiei;
- primirea și evaluarea cererilor de finanțare;
- selecția în baza unei proceduri de selecție transparentă și nediscriminatorie și a unor criterii obiective care să evite conflictele de interese, care garantează că cel puțin 51% din voturile privind deciziile de selecție sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autorități publice și permite selecția prin procedură scrisă;
- selectarea proiectelor, stabilirea cuantumului contribuției prezentarea proiectelor selectate și propuse spre finanțare către organismul responsabil cu verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;
- verificarea conformității cererilor de plată depuse de beneficiarii proiectelor selectate
- toți membrii echipei de implementare monitorizează implementarea SDL și a proiectelor selectate prin GAL, prin activități specifice de evaluare, cuprinse într-un **PLAN DE EVALUARE** ce va fi elaborat ulterior, fiecare dintre aceștia având atribuții specifice de monitorizare și control prevăzute în fișa postului.

Ca structură funcțională și principalele responsabilități pe funcții, EI a SDL va fi organizată astfel:

- **Manager** - coordonează activitatea GAL-ului dpdv administrativ precum și respectarea procedurilor de lucru stabilite, avizează documentele emise de ceilalți membri ai echipei de implementare;
- **Expert verificare și selecție proiecte** - verifica eligibilitatea și conformitatea cererilor de finanțare depuse la GAL;
- **Expert monitorizare și verificare cereri de plată** - realizează în principal monitorizarea tehnică a proiectelor finanțate de către GAL, precum și verificarea cererilor de plată ale beneficiarilor;
- **Responsabil animarea teritoriului** - asigură în principal activitățile de animare pentru promovarea și informarea în cadrul teritoriului asupra acțiunilor GAL

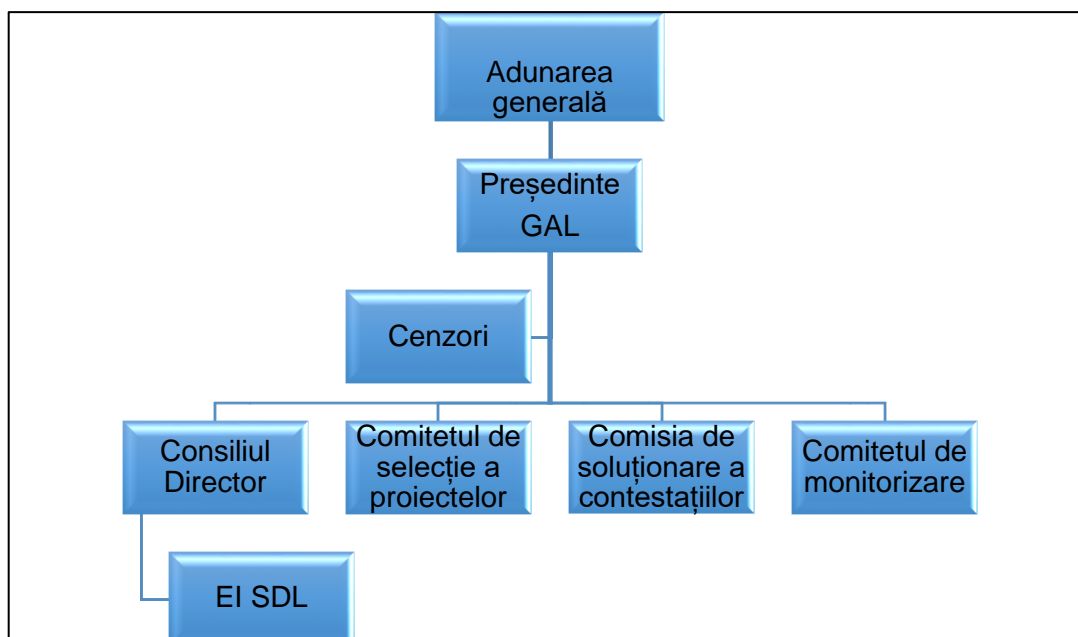
Bucovina de munte; de asemenea verifică cererile de plată ale beneficiarilor de proiecte finanțate prin SDL;

- **Responsabil financiar** - se ocupă de supravegherea și controlul gestiunii financiare - contabile a Grupului de Acțiune Locală „Bucovina de Munte”, de asemenea verifică eligibilitatea și conformitatea cererilor de finanțare depuse la GAL.;

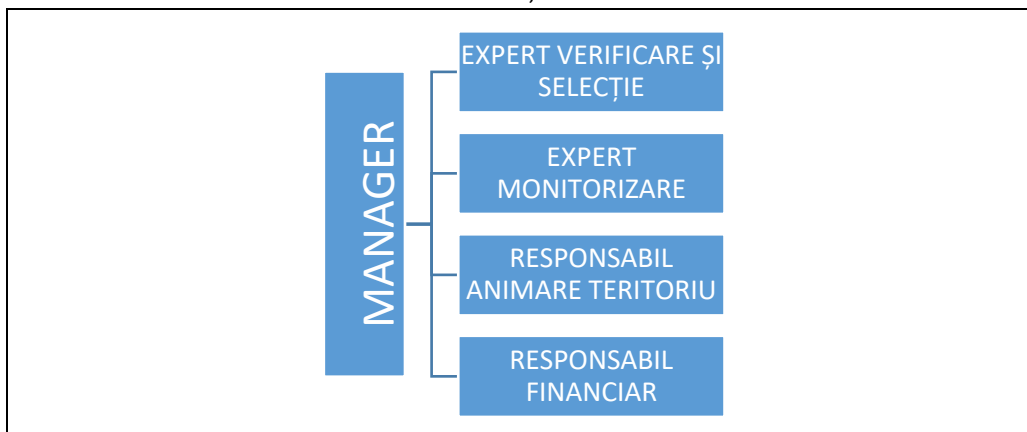
Alături de aceste atribuții principale, pentru fiecare din funcțiile menționate anterior, responsabilitățile sunt detaliate în **Fisele de post- Anexa 8 la SDL**. S-a avut în vedere la distribuirea sarcinilor ca verificarea și selecția cererilor de finanțare precum și a cererilor de plată să fie efectuată de câte două persoane distincte, pe principiul celor ”patru ochi”, cu respectarea totodată a regulilor conflictului de interese, în sensul că persoanele ce verifică și selectează cererile de finanțare nu vor fi aceleași cu cele care verifică cererile de plată.

- Resursele umane implicate vor respecta principiul egalității de șanse și tratament atât în relațiile cu terțele persoane implicate în implementare cât și în interiorul său;
- În relațiile cu terții se vor abține de la orice comportament care poate fi interpretat ca discriminatoriu;
- Strategiile adoptate de management al performanței se vor baza pe reducerea ambiguității la toate nivelurile și aplicarea principiului egalității de șanse fundamentându-se pe:
  - Abilități personale;
  - Responsabilități;
  - Informații care au stat la baza deciziei legate de performanța (promovare, salarizare);
  - Valori promovate de organizație.

În funcție de necesități se va putea apela și la consultanți externi (ex. jurist, auditor) pe bază de contract de prestări servicii.

ORGANIGRAMA ASOCIAȚIEI GAL BUCOVINA DE MUNTE

ECHIPA DE IMPLEMENTARE A SDL (EI SDL)

În prezent GAL Bucovina de munte dispune de personal angajat cu contract de muncă pe durată nedeterminată, în condițiile Codului Muncii, format dintr-un număr de 4 posturi cu normă întreaga și 1 post cu normă redusă (parțială), respectiv 6 ore/zi, și își va păstra aceeași structură și pentru perioada următoare.

Resursele umane implicate în implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală dețin aptitudinile necesare gestionării acestui proiect din perspectiva experienței avute atât în perioada anterioară, respectiv implementarea contractului de finanțare C4312011013525309/31.01.2012, finanțat în cadrul PNDR, Axa 4 LEADER, Măsura 431.2: "Funcționarea Grupului de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului", de asemenea din gestiunea altor fonduri europene, cât și a experienței dobândite în urma activităților de formare pentru gestionarea proiectelor din zona Leader, desfășurate la nivel național și european, inclusiv prin intermediul RNDR. Prin intermediul acestor activități de formare, desfășurate atât în România, cât și la nivel european, s-a realizat un transfer de cunoștințe și know-how pentru gestionarea proiectelor din zona Leader.

În urma acestor activități de formare angajații GAL-ului au absolvit cursuri de formare privind abordarea LEADER.

Alte resurse umane implicate în realizarea acțiunilor propuse prin SDL

Echipele de proiect ce se vor constitui la nivelul unităților administrativ - teritoriale/instituțiilor solicitante în calitate de beneficiare ale proiectelor propuse, vor fi numite prin dispoziție a conducătorilor instituțiilor și organismelor și vor fi compuse din 3-7 persoane: manager de proiect, manager financiar, responsabili de specialitate pe domeniile specifice proiectelor, responsabil cu achizițiile publice, numărul membrilor echipelor de proiect variind în funcție de complexitatea proiectului. Echipele de proiect sunt responsabile de implementarea efectivă a proiectelor individuale incluse în SDL.

Echipele de proiect astfel constituite nu fac parte din structura organizațională a Grupului de Acțiune Locală „Bucovina de Munte”.

Desfășurarea mecanismului de gestionare, monitorizare, evaluare și control a Strategiei de Dezvoltare Locală a Grupului de Acțiune Locală "Bucovina de Munte"

Monitorizarea este un instrument al planificării strategice și constă în evaluarea activităților de program, rezultatelor intermediare ale bugetului cheltuit, precum și identificarea riscurilor care apar în implementarea programului. Scopul este de îmbunătățirea eficienței și ajustarea activităților, în cazul în care nu se ating obiectivele și scopurile stabilite.

Planul de acțiune general este utilizat în activitatea curentă de monitorizare. Odată aprobată Strategia de dezvoltare, inclusiv cu proiectele sale prioritare, se urmărește acest Planul de acțiune general, deosebit de util pentru activitatea de monitorizare, derulându-se activitățile prevăzute în **Planul de Evaluare al SDL**.

Monitorizarea are finalitate în condițiile în care activitățile de proiect sunt bine formulate, indicatorii de performanță sunt corect dimensionați, iar sursele de culegere a informațiilor pentru verificare sunt credibile.

Evaluarea este un alt instrument de planificare strategică prin care se apreciază dacă obiectivul/scopul inițial a fost atins în perioada de implementare, în intervalul de timp și de buget alocat. Evaluarea se efectuează de asemenea la sfârșit, sau ulterior implementării proiectului, în vederea îmbunătățirii deciziilor pentru procesul investițional în viitor. Evaluarea inițială se efectuează la momentul în care se decide asupra oportunității unui proiect.

Evaluarea rezultatelor implementării proiectelor se face de către echipele de proiect și de către inițiatorii și beneficiarii proiectelor de dezvoltare.

Gestionarea implementării SDL revine Echipei de Implementare (EI), ale cărei rezultate sunt supuse ulterior aprobării GAL-ului, prin intermediul **Comitetului de monitorizare**.

Procesul de gestionare, monitorizare, evaluare și control a Strategiei de Dezvoltare Locală a GAL Bucovina de munte se va desfășura în plan intern, pe doua nivele:

- La nivelul *Echipei de Implementare a SDL*
- La nivelul partenerilor membrii în GAL, prin intermediul **Comitetului de monitorizare**

Astfel, la nivelul echipei de implementare a SDL, angajații vor avea atribuții specifice prin fișa postului de gestionare, monitorizare, evaluare și control a Strategiei de Dezvoltare Locală, în domeniul în care își desfășoară fiecare activitatea, în conformitate cu acțiunile prevăzute în **Planul de evaluare al SDL**.

Echipele de Implementare a SDL este responsabilă de coordonarea și administrarea efectivă a procesului de implementare a PDL, urmărind realizarea Planului de acțiune general, și se află în relație de subordonare față de Consiliul Director, de colaborare cu partenerii GAL și de supervizare a activităților echipelor de proiect.

Aceasta (EI) are obligația de a întocmi rapoartele de activitate trimestrială și anuală, precum și materialele suport care trebuie înaintate organelor deliberative GAL, respectiv **Comitetului de monitorizare** spre dezbateră și validare.

El are obligația de a elabora următoarele **documente de planificare**:

- Planul anual al acțiunilor de implementare a proiectelor prioritare, extras din Planul de acțiune general pentru întreaga perioadă de implementare
- Situația privind gradul de implementare a PDL.

Comitetul de monitorizare este constituit din 5 membrii, persoane nominalizate din rândul membrilor Consiliului Director al GAL .

Comitetul de monitorizare are următoarele atribuții legate de monitorizarea, evaluarea și controlul implementării Strategiei de Dezvoltare Locală:

- elaborarea **Planului de evaluare** a SDL a Gal Bucovina de munte
- analiza periodică a progresului înregistrat privind atingerea obiectivelor generale/specifice ale strategiei;
- analiza rapoartelor de implementare întocmite de către echipa de implementare a SDL;

- întocmirea periodică de rapoarte de monitorizare ca parte a Planului de evaluare.

De asemenea, pe lângă această monitorizare internă este realizată și **monitorizare externă** de către AFIR și CDRJ.

Controlul rezultatelor implementării SDL se realizează de către Compartimentul de Dezvoltare Rurală Județean Suceava (CDRJ) și AFIR Suceava. Se vor efectua rapoarte de verificare pe teren.

Se controlează regulat îndeplinirea acțiunilor de implementare a proiectelor prioritare precum și situația privind gradul de implementare a SDL.

Periodic, rezultatele controlului se discută în structurile organizatorice și instituționale respective, care iau hotărâri pe baza competențelor specifice nivelului lor de responsabilitate.

CAPITOLUL X. Planul de finanțare al strategiei

Evidențierea planului financiar s-a realizat prin completarea **Anexei 4 - Planul de finanțare**

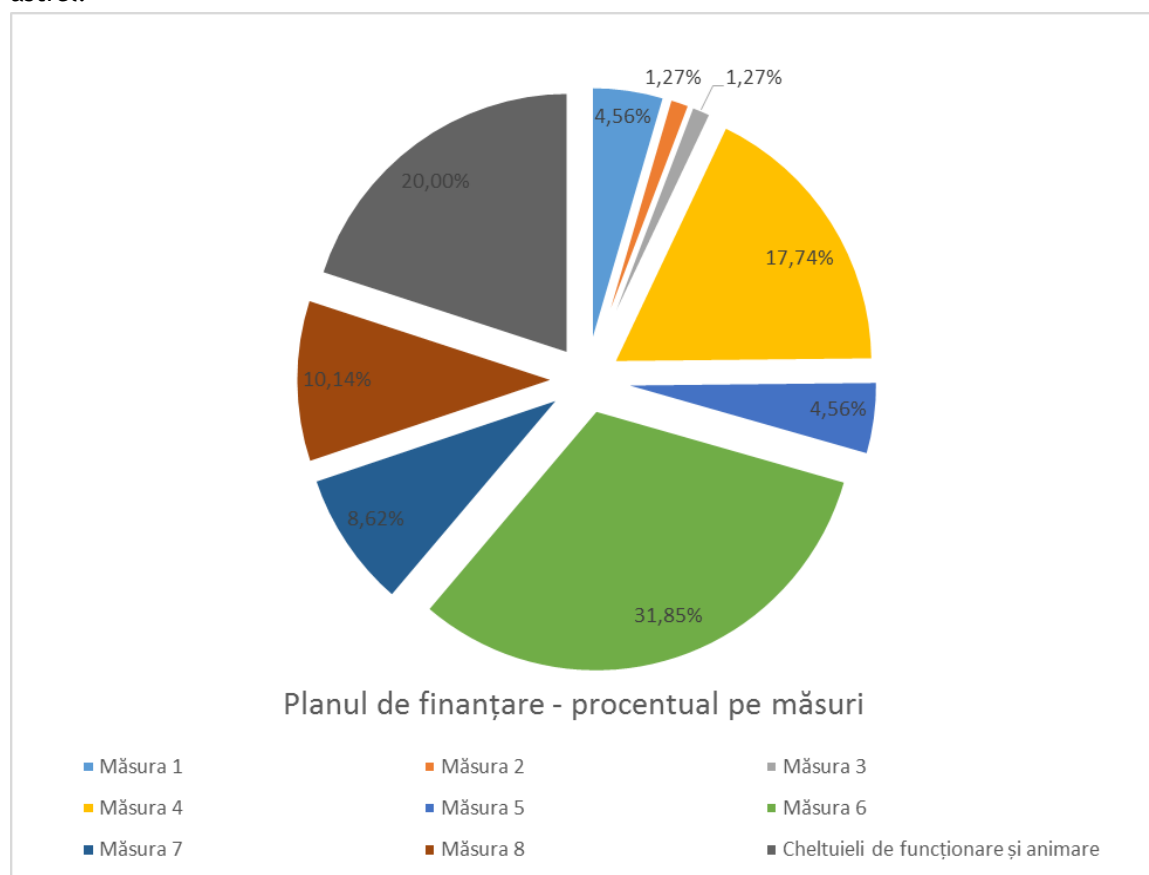
În urma analizei acestuia se poate observa că **72,90% (adică 1.438.413 euro)** din suma totală necesară punerii în aplicare a Strategiei Grupului de Acțiune "Bucovina de Munte" reprezintă contribuția publică aferentă **priorității nr.6 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale**, respectiv **7,10% (adică 140.000 euro)** din total Buget componenta A o reprezintă suma alocată **priorității nr. 3 Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură**, reflectând de fapt ierarhizarea importanței măsurilor din SDL, raportat la nevoile identificate în analiza diagnostic, analiza SWOT și indicatorii de rezultat. De asemenea, procentul alocat cheltuielilor de funcționare și promovare este de 20% din totalul componentei A.

Valoarea componentei A s-a stabilit astfel:

- 50 % din buget este dat de numărul de locuitori, respectiv $19,84 \text{ euro/locuitor} \times 31.942 \text{ locuitori} = 633.729,28 \text{ euro}$
- 50 % din buget este dat de suprafața acoperită, respectiv $985,37 \text{ euro/km}^2 \times 1.359,17 \text{ km}^2 = 1.339.285,35 \text{ euro}$.

Rezultă ca valoarea componentei A este de 1.973.014,63 euro.

În funcție de alocarea financiară procentuală din total buget, situația se prezintă grafic astfel:

Măsurile cuprinse în prioritatea 3, au o alocare financiară mai redusă, ca urmare atât a ierarhizării nevoilor cât și valorii optime a proiectelor ce se pot finanța prin aceste măsuri.

CAPITOLUL XI. Procedura de evaluare și selecție a proiectelor depuse în cadrul SDL

Pentru implementarea proiectelor prioritare, cele care vor genera o dezvoltare armonioasă a micro-regiunii „Bucovina de Munte”, precum și pentru transparență și imparțialitate în alegerea acestora, se va înființa la nivelul GAL Bucovina de munte un **Comitet de selecție a Proiectelor (CSP)** și o **Comisie de Soluționare a Contestațiilor**.

Comitetul de Selecție a Proiectelor (CSP) va fi alcătuit din **9 membrii**, din care 66,66 % vor fi din mediul privat și 33,34 % din societatea civilă. În momentul în care un proiect supus aprobării aparține unuia dintre membrii comitetului de selectare, persoana (organizația) în cauză nu va avea dreptul de vot și nu participă la întâlnirea comitetului respectiv, pentru a se evita conflictul de interese, și va fi înlocuit de un membru supleant.

Comisia de Soluționare a Contestațiilor (CSC) va fi alcătuită din **3 membrii**, aleși din cadrul partenerilor Grupului de Acțiune Locală ”Bucovina de Munte” și are rolul de a soluționa contestațiile primite ca urmare a definitivării procesului de selectare a proiectelor. Persoanele implicate în cadrul acestei comisii nu vor face parte din Comitetul de Selecție a Proiectelor, Comitetul de monitorizare și nici din Consiliul Director.

Această comisie este de asemenea formată din 100% reprezentanți ai mediului privat și ai societății civile.

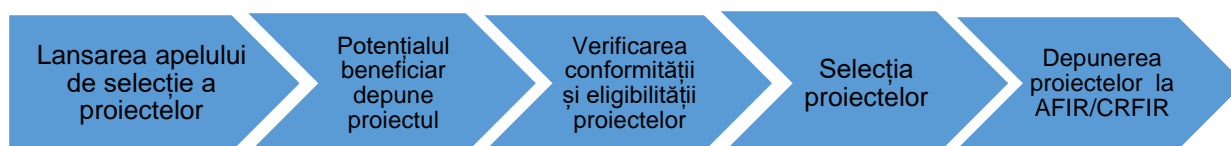
Pentru validarea votului în cele două organisme, se va aplica regula ”dublului cворum”, respectiv este necesar:

- prezența de peste 50% din totalul membrilor comitetului;
- din membrii prezenți trebuie ca peste 50% să fie din mediul privat și societatea civilă;
- vot pro sau contra a peste 50% din totalul celor prezenți.

Consiliul Director al Grupului de Acțiune Locală ”Bucovina de Munte” a solicitat tuturor partenerilor propuneri din rândul acestora privind componența **Comitetului de Selecție a Proiectelor (CSP)** și a **Comisiei de Soluționare a Contestațiilor**, iar în urma votului membrilor acestuia s-a stabilit componența celor două organisme menționate mai sus, prezentată în **tabelele 1 și 2**. De asemenea, dintre propunerile primite de la parteneri s-a nominalizat și câte 1 membru supleant pentru fiecare membru titular din cadrul acestora, care va înlocui membrul titular în situația în care acesta nu poate participa, din varii motive, la procesul de selectare a proiectelor.

Consiliul Director, în consultare cu Comitetul de Selecție și cel de Monitorizare, va stabili, înaintea lansării sesiunii de depunere proiecte, sistemul de punctaj aferent criteriilor de selecție, precum și criteriile de departajare a proiectelor cu punctaj egal.

Proiectele finanțate prin axa Leader vor avea următorul evoluție a procesului de aprobare:

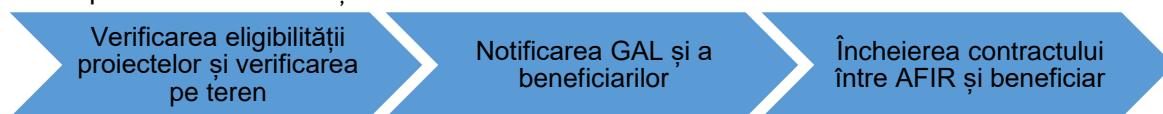
Verificarea conformității se va realiza de către cei doi angajați ai GAL din echipa de implementare, respectiv **Expertul verificare și selecție proiecte** și **Responsabilul financiar**. Următorul pas din cadrul acestei faze de evaluare este verificarea eligibilității și a evaluării tehnico-financiare, etapă realizată în principal de aceiași doi angajați, iar la nevoie se poate face apel la consultanți/experti externi, în funcție de anumite specificități de ordin tehnic ale proiectelor.

Proiectele ce trec de această fază sunt supuse aprobării în cadrul **Comitetului de Selecție a Proiectelor (CSP)**, care pe baza criteriilor și a punctajelor stabilite în faza premergătoare lansării apelului de selecție, aprobă sau nu proiectele esențiale pentru dezvoltarea durabilă a micro-regiunii ”Bucovina de Munte”.

În cazul în care un potențial beneficiar este nemulțumit de rezultatul evaluării, respectiv respingerea proiectului, acesta poate depune contestație. Managerul va convoca **Comisia de Soluționare a Contestațiilor (CSC)** care va trece la analiza acestora. În urma definitivării și a procesului de contestații este publicată lista finală a proiectelor selectate.

Proiectele selectate vor fi depuse la AFIR Suceava sau CRFIR Iași. Aici acestea vor avea următorul flux:

Pentru proiectele de investiții:

Pentru proiectele de servicii:

Componența Comitetului de Selecție a Proiectelor (CSP)

PARTENERI PRIVATI 66,66%		
Partener	Funcția in CS	Tip/ observații
SC DELIȘTEF SRL	membru	SC
SC BIO TURISM SRL	membru	SC
SC DAIF SRL	membru	SC
SC AMBIS SRL	membru	SC
SC CASA BIANCA SRL	membru	SC
SC CID TURISM SRL	membru	SC
SC OTICONST SRL	supleant	SC
SC BEST COWS SRL	supleant	SC
SC GRUP CONSTRUCT COLACU SRL	supleant	SC
I.I. BALABASCIUC ANGELICA	supleant	I.I.
I.I.CHICHIFOI LUCIAN IOAN	supleant	I.I.
LAZAR M. DOREL I.I.	supleant	I.I.
SOCIETATE CIVILĂ 33,34%		
Asociația de turism "Obcinele Bucovinei"	membru	ONG
Asociația Club sportiv Bucovina Pojorita	membru	ONG
Asociația Plaiurile Pojoritei	membru	ONG
Asociația sportivă "PHOENIX"	supleant	ONG
Asociația "Patronatul județean al femeilor de afaceri din Întreprinderile mici și mijlocii" Suceava	supleant	ONG
Asociația Casa Europei Vama	supleant	ONG

Componența Comisiei de Soluționare a Contestațiilor(CSC)

Denumire partener	Tip partener	Funcție
Fundația umanitară Geana Vama	ONG	membru
Asociația crescătorilor de animale "Alunu Măgurele"	ONG	membru
Asociația crescătorilor de animale Alpina Fd. Moldovei	ONG	membru

Menționăm că la nivel decizional (în cadrul Comitetului de selecție, AGA și Consiliului director) ponderea unui grup de interese deține mai puțin de 49% din drepturile de vot.

CAPITOLUL XII. Descrierea mecanismelor de evitare a posibilelor conflicte de interese conform legislației naționale

Pentru implementarea proiectelor prioritare, cele care vor genera o dezvoltare armonioasă a micro-regiunii „Bucovina de Munte”, precum și pentru transparență și imparțialitate în alegerea acestora, procesul de implementare a SDL va avea la bază respectarea regulilor generale în materia conflictului de interese, stabilite în legislația națională. **În cadrul ROF al GAL este elaborată o procedură de management și control care asigură corectitudinea acordării și utilizării acestor fonduri, transparenței precum și prevenirea apariției situațiilor de conflict de interese.** Astfel:

- Sesiunea de depunere proiecte se va adresa tuturor candidaților, atât publici cât și privați, fără discriminare în funcție de naționalitate, gen, vârstă, religie etc., iar competiția între candidați va avea la bază criteriile generale și specifice stabilite prin SDL;

- Persoanele care fac parte din **Comitetul de Selecție a Proiectelor (CSP)** vor fi diferite de cele din **Comisia de Soluționare a Contestațiilor (CSC)**, precum și din **Consiliul Director (CD)**;

- În cadrul echipei de implementare a SDL, se va asigura separarea responsabilităților: toate verificările efectuate de către angajații GAL vor respecta principiul de verificare “4 ochi”, respectiv vor fi verificate și semnate de către 2 angajați. Astfel, pentru evitarea conflictului de interese, cele două persoane care verifică eligibilitatea și conformitatea cererilor de finanțare depuse la GAL, vor fi diferite de cele două persoane care realizează în principal monitorizarea tehnică a proiectelor finanțate de către GAL, precum și verificarea cererilor de plată ale beneficiarilor.

În cazul în care unul dintre angajații GAL constată că se află în situația de conflict de interese, acesta are obligația de a solicita managerului de îndată înlocuirea sa; În momentul în care un proiect supus aprobării aparține unei persoane care este membră a **CSP**, sau este angajată în orice fel de relație profesională sau personală cu promotorul de proiect sau are interese profesionale sau personale legate de proiect, respectiva persoană (organizația) în cauză nu va avea dreptul de vot și nu participă la întâlnirea comitetului respectiv, pentru a se evita conflictul de interese, fiind înlocuită de un membru supleant; Pentru aceasta va depune înaintea începerii procedurii de evaluare și selecție o **declarație în scris**, care să explice natura relației/interesul respectiv. Declarațiile vor fi puse la dispoziția Autorității de Management/Agenției de plăți pentru a fi verificate;

- În conținutul **Declarației pe propria răspundere** se vor menționa cel puțin următoarele aspecte: numele și prenumele declarantului, funcția deținută la nivel GAL, rolul în cadrul procesului de evaluare, Comitetului de selecție / Comisiei de Soluționare a Contestațiilor, luarea la cunoștință a prevederilor privind conflictul de interes așa cum este acesta prevăzut la art. 10 și 11 din OG 66/2011, Secțiunea II - Reguli în materia conflictului de interese, asumarea faptului că în situația în care se constată că aceasta declarație nu este conformă cu realitatea, persoana semnatară este pasibilă de încălcarea prevederilor legislației penale privind falsul în declarații;

- Pe parcursul realizării procedurilor de achiziție, angajații GAL și beneficiarii proiectelor vor lua toate măsurile necesare pentru a evita situațiile de natură să determine apariția unui conflict de interese, și anume a situației în care există legături între autoritățile contractante și ofertanții acestuia, între membrii comisiei de evaluare și ofertanți sau în care ofertantul câștigător deține pachetul majoritar de acțiuni în două firme participante pentru același tip de achiziție.